

Svensk bostadspolitik: så här gick det till

Nils-Eric Sandberg förklarar och ger en lista på åtgärder till makthavarna för att få ordning på bostadsmarknaden. **SID. 22–23**

NOVEMBER 2016 • EN TIDNING UTGIVEN AV STIFTELSEN DEN NYA VÄLFÄRDEN • NU ÖVER 690 000 LÄSARE!

Kolumner

Widar Andersson:

Min klockartro på socialdemokratisk pragmatism och kyla är dock ännu obruten. **SID. 5**

Thomas Gür:

Ju högre levnadsstandard en välfärdsstat garanterar sina medborgare, desto högre gränsskydd behövs mot omvärlden. **SID. 9**

Helena Edlund:

En snabb titt i kristallkulan och det tycks vara en tidsfråga innan pojkar och flickor separeras i skolan. **SID. 12**

Mohamed Omar:

Jag var Eddie innan jag blev Mohamed. Och när jag lämnade islam hittade jag tillbaka till Eddie. **SID. 13**

Står välfärdsstaten vid vägs ände?

Höjd skatt för fåmansbolag

Nytt förslag: Regeringens utredare vill försämla 3:12-reglerna. **SID. 17**

Lagtrotsiga myndigheter

Nio av tio myndigheter bryter mot upphandlingslagen. **SID. 10**

Vinsttak i välfärdssek- torn slår mot valfriheten

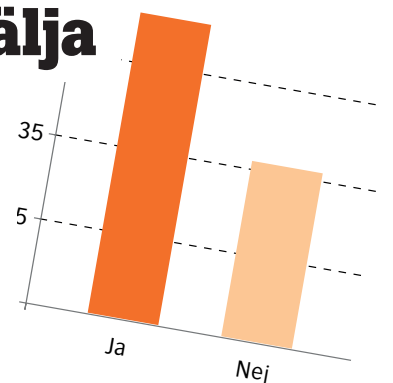
Regeringen har förklarat krig mot privata alternativ. **SID. 5**

Om svenskarna själva fick välja

Partierna verkar ovissa om framtidens migrationspolitik. Den Nya Velfärden har därför frågat vad befolkningen tycker i frågan.

SID. 16

Stoppa kilometerskatten

Regeringen vill införa en kilometerskatt på upp till 24 kronor milen för lastbilstruken. **SID. 4**

Kolumner

Finn Bengtsson:
Det är tid att visa politiskt mod, att lägga fram en gemensam alliansbudget med syfte att förbättra Sverige.
SID. 18

Johan Westerholm:
Det parti som tydligast gjort identitetspolitiken till sin är Stefan Löfvens "naturliga samarbetspartner" Miljöpartiet. SID. 20

den nya välfärden

Adress: Box 5625, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Danderydsgatan 10
Telefon: 08-545 038 10
E-mail: info@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Redaktionsråd: Patrik Engellau, Adam Rydström, Mattias Holmström, Jan Falk och Catherine Engellau

Foton och illustrationer: Shutterstock, TT Nyhetsbyrån och Den Nya Velfärden

Form & Produktion: Rätt Grafiska AB, www.rattgrafiska.se

Tryck: BOLD Akalla, BOLD Borås, BOLD Malmö samt Dailyprint Umeå 2016.

Den Nya Velfärden är en parti-politiskt oberoende tanke- och handlingssmedja. Vi tror att det blir bättre om makt och pengar flyttas från valda ombud till medborgarna själva.

VI HAR PRESENTERAT konkreta förslag för ett företagervänligare Sverige och för en ny välfärd sedan 1988. Hittills har vi publicerat drygt åttio skrifter. Vi finansieras genom stöd från närmare 15 000 företagare.

Det finns mycket att önska för en företagare. Vi säger: förbättra företagarklimatet, halvera arbetsgivaravgifterna åtminstone för upp till tio anställda och förändra arbetsrätten så att det blir mindre riskabelt att anställa folk. Vi har startat Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen för att få ordning på offentliga upphandlingar och för att hjälpa företagare i nöd.

Vår röst behövs. Vi försöker göra något åt sakerna. Och det gör vi – med god hjälp av Sveriges företagare. Den Nya Velfärdens arbete för ett bättre företagarklimat fortgår.

06 HÄR SKAPAS SAMTIDENS SJÄLVFÖRSTÅELSE
Opinionssajten Det Goda Samhället undersöker, avslöjar och borrar i de brinnande samhällsfrågorna. Nu över 500 000 läsningar i månaden.

07 PROFESSOR STEFAN HEDLUND
Stefan Hedlund är mycket bekymrad över tillståndet i nationen, inte minst det mentala.

08 FÖRETAGAREN SUNE MALMSTRÖM
Alla debattörer håller sig ängsligt innanför de tillåtna gränserna för att inte riskera att bli attackerade och brännmärkta.

09 MED SIN SON SOM DRIVKRAFT
Företagaren Sebastien Achimbeaud underlättar semestern för rörelsehindrade.

11 FELAKTIGA UPPHANDLINGAR
Felaktiga upphandlingar drabbar ytterst skattebetalarna. Intervju med Lennart Göranson, ny ledamot i Konkurrenskommissionen.

17 HUR SER ETT KONTANT-LÖST SAMHÄLLE UT?
Den tidigare rikspolischefen Björn Eriksson berättar.

18 FÖRETAGARKLIMATET INTE PÅTAGLIGT SÄMRE
Allmänhetens uppfattning om företagarklimatet verkar till viss del bestämmas av vilka partier som sitter vid makten.

19 DE DOLDA SKATTERNA I ARBETSGIVARAVGIFTEN
Politikerna förväntar sig att medborgarna ska vara ärliga med skatten. Nu är det dags för politikerna att göra detsamma.

20 EN ÅTERGÅNG TILL SVARTJOB BEN
Försämringen av ROT- och RUT-avdragen får fler att jobba svart.

21 SUBVENTIONERADE ANSTÄLLNINGAR
Istället för bidrag som kan utnyttjas av sluga arbetsgivare bör den generella kostnadsbilden ses över.

24 SÄTT STOPP FÖR REGELKRÅNGLET
Andra länder har skydd mot onödiga och kostsamma regler. Sverige bör ta efter.

För att läsa mer om Den Nya Velfärden, gå in på vår hemsida: www.dnv.se

Utnyttja friheten

KAN DU TÄNKA DIG att en svensk ledande politiker skulle hålla ungefär följande tal:

"Jag vill särskilt ta tillfället att tacka dem som gör vår välfärdspolitik möjlig och som därmed tillåter oss att beteckna oss som en humanitär stormakt, nämligen alla skötsamma, skattebetalande medelklassare som jobbar, sliter och uppfostrar sina barn och bara undantagsvis belastar våra välfärdsinrättningar.

I regeringsformen, som är en av Sveriges grundlagar, och därmed medborgarnas instruktion till oss politiker om vad vi ska göra, så står det redan i inledningen att vi politiker ska "trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet". Det där kostar förstås en hel del pengar och hade det inte varit för er skötsamma skattebetalare så hade denna välsignade ruljans inte kunnat fortgå.

Jag vill särskilt tacka Sveriges företagare. Det står ju i regeringsformen att vi politiker ska trygga rätten till arbete. I verkligheten kan vi inte skapa några jobb. Det kan bara företag och företagare. Om det inte varit för er hade vi politiker stått oss slätt. Det blir inga riktiga jobb av nystartsjobb, instegsjobb, jobbcoacher, etableringslotsar och snabbspår och ej heller av något annat förment jobbskapande byråkratiskt påfund, det är bara att erkänna. Ni företagare, däremot, skapar miljontals arbeten utan att begära så mycket mer än att vi politiker lämnar er i fred. Det är strongly av er. Det tackar vi för.

Jag hoppas att alla ni skötsamma, skattebetalande medelklassare känner er stolta över hur vi politiker förvaltar det uppdrag väljarna gett oss och ni finansierar."

Nej, ett sådant tal kan du inte tänka dig. Frågan är varför ingen ledande politiker

skulle kunna hålla ett sådant tal, för egentligen innehåller det ju bara sanningar plus lite välförtjänt erkännande av den tysta majoritet som håller landet flytande.

VI KAN PRÖVA MED ETT ANNAT TAL. Kan du tänka dig att en ledande politiker skulle kunna säga ungefär så här?

"Vi lever i en allt hårdare värld. Fler människor är på flykt än någonsin tidigare. Sverige är ett rikt och välmående land. Det ger oss moraliska skyldigheter att hjälpa och dela med oss, självklart inte bara till dem som flyr till en fristad undan krig i Sverige, utan även till de svenskfödda som hotas av utanförskap i ett alltmer konkurrensutsatt och globaliserat samhälle. För vanliga, hyggliga människor är det närmast självskrivet inte bara att Sverige måste öka sina insatser för att göra tillvaron draglig för människor som har det svårt, utan också att detta kommer att ställa krav på att även vi svenskar anpassar oss till omvärlden. Vår framtid är inte att vara en liten, isolerad ö av välmåga i en värld i kris. Vår framtid är att bli en del av världen.

Vi måste kort sagt integrera Sverige och svenskarna i världen. Om olika kulturer ska kunna leva tillsammans så räcker det inte med att den ena kulturen ger med sig, utan alla kulturer måste göra uppoffringar för det gemensamma bästa.

Det finns emellertid människor i Sverige som inte ställer upp på det framtidsprojekt som nu pågår i landet. Det finns till exempel skattebetalare som motsätter sig ökande bördor. Det finns reaktionärer som tror att de kan leva kvar i det förgångna. Vi vet inte hur många dessa människor är, men de är rasister och de är långt fler än man först anar. Rasismen och främlingsfientligheten är djupt ingrodd i Sverige. Folk kan se hyggliga ut på ytan, men börjar man skrapa lite så kommer det fram att de

ogillar både skattehöjningar och det plane-rade HVB-hemmet bredvid barnens skola. Detta är en medelklass som har högerpopulismen i blodet och som står nära, om förhållandena försvåras, att komma ut som fullfjädrade nazister.

Vi får aldrig förslappas i vår vaksamhet. De nyfascistiska stämningarna måste hela tiden hållas under lupp. Det handlar om vårt lands anseende som humanitär stormakt."

Något sådant kan man väl tänka sig? I själva verket är väl detta den nedkokade essensen av det politiska budskap vi hör varje dag från ledande politiker och etablissemangsmedia.

VAD ÄR SKILLNADEN MELLAN DET INLEDANDE, utopiska talet och det senare, mer realistiska? Skillnaden är den talande politikerns attityd gentemot den skötsamma, skattebetalande medelklass som utgör nationens fundament och som får ekonomin att funka och livet att bli någorlunda dragligt, inte bara för medelklassen själv, utan också för dem som den i sin godhet har beslutat att hålla under armarna.

Om vi skalar ned förhållandet mellan politikerväldet och den skötsamma, skattebetalande medelklassen till fundamenta så handlar det om att politikerna vill ha skattebetalarnas pengar.

Det finns två metoder att klämma folk på pengar. Den ena är att göra en vara eller tjänst som folk uppfattar som så attraktiv att de frivilligt öppnar plånboken för att få grejen. Det är företagets metod. Det var också den tidiga välfärdsstatens metod. Det rädde nästan konsensus, i Sverige om att välfärdsstaten mestadels gjorde bra saker som det kunde vara värt att betala för. (Föralldel, när Astrid Lindgren visade att hon åkt på mer än hundra procent av inkomsten i skatt hade det gått över styr.)

Den metodens filosofi förkroppsligas i det första, osannolika, politikertalet.

Den andra metoden är att klubba folk i skallen tills de lämnar över plånboken. Det är rånares och alltmer det svenska politikerväldets metod. Den metoden inkarneras i det andra, sannolika, talet.

Den svenska politiska skallklubbningen sker medelst ett mycket raffinerat psykologiskt förfarande som går ut på att förmå den skötsamma, skattebetalande medelklassen att skämmas. Budskapet är i sin mest förtätade form: "Om du säger emot är du rasist/fascist/nazist/högerpopulist vilket bevisar att du är avskyvärd".

Budskapet har länge fungerat alldeles utmärkt eftersom normalsvensken är en hygglig person som inte vill avvika från flocken och är jätterädd för att bli avvisad av sin nästa. När hela den skrämda flocken börjar skärskåda varandra för att upptäcka och brännmärka ideologiska avvikelser enligt det politiskt korrekta synsättet är det knappt någon som törs avvika från de påbudna uppfattningarna. Så gick det för övrigt till i Sovjetunionen och i H.C. Andersens saga om den nakna kejsaren.

Sedan något halvår eller år tillbaka har trycket lättat. Man får tänka och säga saker som tidigare var förbjudna. Jag vill inte gå så långt som till att påstå att total yttrandefrihet brutit ut, det är mer som att Khrushchev har efterträtt Stalin, islossning typ.

Sluta skämmas och börja utnyttja den frihet vi faktiskt har!

PATRIK ENGELLAU
Ordförande, Stiftelsen Den Nya Valfärden

Fortsatt tung last för åkerierna

Att vara åkeriägare i Sverige har blivit en allt tuffare uppgift. Sedan 1994, då Sverige blev medlem i den Europeiska unionen, har den internationella konkurrensen från andra EU-medlemsländer blivit mer påtaglig. Transportföretag från alla EU- och EES-länder har i dag rätt att utföra cabotagetransporter i landet. När utländska transporter redan befinner sig i landet är det vanligt att de utför även ytterligare körningar, inte sällan till en lägre kostnad än svenska konkurrenter.

CABOTAGEBESTÄMMELSER INFÖRDES av EU för att förhindra en alltför stor konkurrenssnedvridning mellan medlemsländerna. Dessa innebär att en utländsk åkare har rätt att utföra upp till tre transporter i ett annat EU-land inom sju dagar efter sista lossningen av det internationella godset.

De svenska myndigheterna har dock i alltför låg utsträckning garanterat att dessa bestämmelser efterföljs. Polisen hinner inte med att kontrollera utländska transporter och därmed garantera att transporterna är lagliga. Saken är inte den att bestämmelserna skulle vara komplicerade eller svårtolkade för Polisen. EU-förordningen anger klart och tydligt vilka dokument som föraren ska kunna visa upp vid en eventuell poliskontroll. Från Polisens sida måste det dessutom vara tydligt att den förare som bryter mot dessa bestämmelser inte kan fortsätta sin färd. Klampningsutrustningen finns i dag på plats och möjliggör för Polisen att låsa fast lastbilar som kör illegalt. Om inte Polisen agerar med kraft mot illegala transporter spelar det ingen roll hur väl bestämmelserna är skrivna.

DET ÄR DOCK INTE BARA DEN UTLÄNDSKA konkurrensen som är besvärlig för de svenska åkerierna. Vid sidan av de höga drivmedels-skatterna utreder regeringen nu möjligheten att införa en "vägslitageavgift", mer känd som "kilometerskatt". Regeringen och Vänsterpar-

tiet är positivt inställt till en kilometerskatt, medan Alliansen och Sverigedemokraterna är emot.

Utredningens uttalade syfte är att fler transporter ska gå med båt eller tåg istället för med lastbil, samt att skapa incitament för alltmer miljövänliga lastbilar. Utredarna hävdar dessutom att ökade skatteintäkter för åkerinäringen krävs för att göra nya infrastrukturinvesteringar. Skatten motiveras med att lastbilarna skulle orsaka samhällsekonomiska kostnader i form av buller, vägslitage och utsläpp.

UTREDARNA HAR ÄNNU INTE SLAGIT fast några bestämda kostnader, men vid en hearing i juni nämndes kostnadsspannet 14–24 kronor i skatt per mil. Kostnaden skiljer sig åt beroende på lastbilens storlek och vikt. Dessutom beräknas det tillkomma 1–2 kronor per mil för att finansiera det kontrollsystem som kommer att behövas för att följa upp att åkarna betalar in sina skatter. Om den kostnadsram som ventilerats blir verklighet skulle det innebära betydliga kostnadsökningar för den svenska åkeribranschen. Som ett exempel nämner branschorganisationen Sveriges Åkeriföretag att en timmerbil skulle behöva betala en halv miljon kronor i kilometerskatt. Trots den stora utgiftsökningen finns det ingen avsikt att kvitta kilometerskatten mot någon av de andra skatter som betalas in.

Dessa ökade kostnader kan knappast bäras

av åkerierna själva, utan kommer att fördelas i flera led. Det kommer exempelvis att bli dyrare att transportera varor från industrier och skogsbruk, liksom att beställa varor till den lokala matbutiken på landsbygden. Det blir ett ytterligare sänke för den svenska konkurrenskraften. I slutändan blir det konsumenterna som får stå för notan.

Ett argument som ofta framförs från före-språkare av kilometerskatt är att en sådan skulle minska den problematiska konkurrenssnedvridningen. Detta argument bygger på att också utländska åkare ska tvingas betala skatten. Att tro att de utländska åkare som redan idag struntar i cabotagebestämmelserna plötsligt skulle betala kilometer-skatt är dock ganska naivt. Så länge Polisen inte klarar av att upprätthålla lagar och bestämmelser torde resultatet bli detsamma.

ATT DET SKA VARA MÖJLIGT ATT FLYTTA transporter från lastbilar till båt- eller järnvägstrafik, vilket utredarna påstår, är rent önsketänkande. Den infrastruktur som skulle krävas för att detta överhuvudtaget skulle vara möjligt finns inte på plats. Järnvägarna täcker alltför små områden och är redan idag tungt belastade av annan tågtrafik. Båttransporter behöver knappast nämnas. Vissa branscher – såsom jordbruket och skogsindustrin – är dessutom helt beroende av fungerande lastbilstransporter.

Utredningen är inte endast – kanske inte

ens primärt – en miljöåtgärd. Enligt beräkningar kommer kilometerskatten att rendera omkring fyra miljarder kronor per år till statskassan. Detta lämpligt nog i ett läge när statens omkostnader skenar till följd av att regeringen dragit på sig allt större omkostnader.

Man kan fråga sig varför regeringen tillsätter en utredning som ska finna ett sätt för lastbilstrafiken att bära sina samhällsekonomiska kostnader. Politikerna ställer inte något sådant krav för exempelvis tågtrafik, som är djupt beroende av subventioner. Regeringen verkar intresserad av eventuella intäkter till statskassan snarare än miljöfrågor och rättvis kostnadsbörda. Frågan är om politikerna är intresserade av att ta konsekvenserna i form av konkurser och långa köer till Arbetsförmedlingen. □

Mattias Holmström
Kommunikationsansvarig
Den Nya Velfärden

Vinsttak i välfärdssektorn slår mot valfriheten

Den Nya Velfärden var drivande i införandet av kundvalssystemet i Sverige. Systemets själva grundtanke var att ge den enskilde medborgaren större valmöjligheter. Föräldrar som inte hade råd att sätta sina barn på dyra privatskolor skulle ändå ges möjlighet att välja skola åt sina barn och de äldre skulle ges möjlighet att välja ålderdomshem på ålderns höst.

DRIVKRAFTEN BAKOM KUNDVALSSYSTEMET handlade inte bara om valfrihet. Ett system utan konkurrens tenderar att inte utvecklas. Den skola eller vårdcentral som aldrig riskerar att förlora sina missnöjda elever eller patienter behöver inte anstränga sig för att hålla skattebetalarna nöjda. Det är ett system som premierar ineffektivitet. Med införandet av kundvalssystemet förändrades detta. Föräldrar som var missnöjda med barnens utbildning i den kommunala skolan kunde välja friskola åt sina barn, utan att för den skull behöva öppna plånboken. Den missnöjda patienten kunde söka sig till en vårdcentral som hade kortare väntetider och bättre vård. Utvecklingen skapade en större konkurrens och har förbättrat samhällsservicen.

ALLT HAR NATURLIGTVIS inte gått helt smärtfritt. Ett sådant exempel är skolans betygsinflation, vars förklaring är den incitamentsstruktur som råder i friskolorna. Att locka elever med det faktum att det är enkelt att få höga betyg fungerar. Betygsinflationen var dock en konsekvens som Den Nya Velfärden varnade för redan vid införandet – och som skulle kunna stävjas med ett centralt betygs-sättningssystem – men som regeringen inte tog i beaktande. Sådant fusk försämrar kvaliteten och bör naturligtvis stävas, vilket skulle vara enkelt om den politiska viljan fanns. Regeringens vilja att strypa det vinstuttag framgångsrika entreprenörer inom välfärdssektorn har möjlighet att göra handlar dock inte om att förbättra kvaliteten. Motståndare till kundvalssystemet hänvisar gärna till att privata alternativ skulle innebära en sämre produkt, vilket inte är fallet. De välfärdsföretag som missköter sitt uppdrag kommer av förklarliga skäl

» Den stora majoriteten av landets sämsta skolor är kommunalt drivna «

att gå i konkurs. Dessutom talar regeringen tyst om att den stora majoriteten av landets sämsta skolor är kommunalt drivna. I själva verket handlar regeringens planer om att attackera vinsterna som sådana. Stefan Löfven målar, med god hjälp av Jonas Sjöstedt, i sin retorik upp en bild att välfärdsentreprenörerna skulle vara skadliga för landet. **OM REGERINGENS PLANER** på att minska möjligheterna till vinstuttag i välfärdsföretagen blir verklighet kommer de privata alternativen att med all sannolikhet minska drastiskt. Att driva företag är riskfyllt och om det inte finns möjlighet att ställa den risken mot möjligheten att vid ett bra arbete också göra en vinst minskar viljan att starta företag. Om regeringens planer på att införa vinsttak i privata företag införs kommer det att skapa en oro i hela branschen. Företagarna ges därmed ingen ro att planera sina verksamheter. Istället för att kasta ut barnet med badvattnet borde regeringen lösa de problem som finns. Det är fullt möjligt. Regeringens planer innebär massuppsägningar, företagskris och en sämre samhällsservice. Valet borde inte vara så svårt. □

Kolumn

Socialdemokratin är jordens salt

SOcialdemokratin är en rörelse som är ärrad av makt och traditioner. Tvingar jag mig att endast få använda ett enda ord för att sammanfatta det svenska socialdemokratiska partiets 127-åriga historia så väljer jag ordet "kylig." Passionerna har andra fått stå för. Och gudarna ska veta att socialdemokratin har varit omgiven av passionerade hetsporrar till höger och vänster. Kommunist, fascister och nazister har i sina totalitära ideologiers namn begått avskyvärda brott mot mänskligheten. Medan socialdemokratin har knallat på där i mitten av alltihopa och från och till regerat i de flesta länder i Europa.

SVENSK INRIKESPOLITIK kännetecknades länge av en utmärkande stabilitet: Riksdagen hade fem partier. Socialdemokraterna regerade. Nu är allt annorlunda. Riksdagen har åtta partier med bud på ett nionde. De senaste 25 åren har de borgerliga med Moderaterna i spetsen regerat i elva år medan S har regerat ensamt i tolv år och med Miljöpartiet i två år. Arvfjenden från 1800-talet – Högern/Moderaterna – har delvis socialdemokratiserats och bildat en Allians som under i vart fall åtta år mellan 2006 och 2014 var en effektiv spärr mot socialdemokratiskt makttinnehav. Sverigedemokraterna har samtidigt etablerat sig som ett stort parti som nafsar M och S i hasorna. Socialdemokratin alltså annat överskuggande problem är risken att så att säga gå i barndom; söka sig bakåt mot tillrättalagda och för alla dunkande partihjärtan behagliga

bilder av forn framgång. Det tar två delförklaringar till varför detta är ett så tungt problem för S. Dels är antalet dunkande partihjärtan betydligt färre nu än för ett halvt sekel sedan då socialdemokratin nådde sina bästa valresultat. Riskerna med detta är genomklappningen för Labour i Storbritannien ett tydligt exempel på. Där har försvagningen av partiet öppnat upp för vänsteranhängare att ta över. Även svensk socialdemokrati är i riskzonen för något åt det hållet.

TROTS ATT S UTE I KOMMUNERNA är starkare än på mycket länge så har kommunalråden tappat mycket av sitt tidigare starka inflytande på rikspolitikkens avvägningar. Vänsterorienterade rådgivare och lobbyister har lättare att nå fram till partiledningen. Till exempel har en så stadig och jordnära person som Stefan Löfven påverkats att tala om Sverigedemokraterna som ett "nyfascistiskt" parti med nazistiska böjelser. Vilket är en helt tokig attityd för den som vill försöka vinna tillbaka så mycket som möjligt av de stora skaror S-väljare som har gått till SD. Att Löfven dessutom – 30 år efter nederlaget mot Pysslingen – återigen börjar tala om kvalitetssstinna och folkligt populära välfärdsföretag och valfrihet som "barn på börsen" kan bara förstås om de mer kyliga och vardagsnära kommunalråden tänks bort och vänstern tänks in. Den andra delförklaringen till S-problemen handlar om att förr har varit och att nu är nu. På ett kyligt intellektuellt plan vet ju naturligtvis alla att det är så. Men heta känslor och önsknings kan ställa till det. Det finns en risk att partiets kampanj för den "svenska modellen" drar partiet bakåt på ett för nutidens människor obegripligt sätt. Min klockartro på socialdemokratisk pragmatism och kyla är dock ännu obruten. Socialdemokrati är jordens salt i mina ögon. Att kyligt vackla fram mellan passionerade aktivister av olika skolor kan aldrig överskattas. □

Widar Andersson
Chefredaktör Folkbladet

www.detgodasamhallet.com

Här skapas samtidens självförståelse

Det Goda Samhället är en opinionsbildande sajt som består av olika röster som undersöker, avslöjar och borrar i de brännande samhällsfrågorna.

HUR STÅR DET TILL I SVERIGE? Många ställer sig den frågan och uppfattar en alltmer polariserad debatt – såväl politiskt som opinionsbildande. Människor upplever ett otillfredsställande medielandskap, som mer och mer kommit att präglats av värderingsjournalistik än en journalistik som brett och icke-värderande besvarar frågorna var, när, hur, vem – och varför – och utför ett fördjupande analysarbete.

Det har också vuxit fram en skam- och skuldkultur i Sverige, men även i andra de-

lar av västvärlden. Människor ska skämmas om de inte lever upp till att vara de oförvitliga goda samt skämmas över västvärldens historia och samhällen.

Denna skam- och skuldkultur bidrar inte till ett friskt offentligt samtal eller till att bygga tillit och stabilitet i samhället och mellan människor.

Det Goda Samhället tror på verklighetens folk och på att avgörande samhällsfrågor måste diskuteras och inte silas genom förutbestämda raster.

SKRIBENTERNA PÅ SAJTEN DET GODA SAMHÄLLET har olika politisk hemvist men förenas av:

- En människosyn: Att människor är anständiga och har en inre moralisk kompass.
- En samhällssyn: Ett bejakande av frihetliga värden.
- En metod: Kritiken.
- En filosofi : Övertygelsen om att det finns sanning.

Det Goda Samhället vill skrapa på samhällets "sanningar" och håller ingenting för heligt.

PÅ SENHÖSTEN 2016 STARTAR Det Goda Samhället en provserie med debattprogram på TV som kan hämtas på YouTube. På detgodasamhallet.com kommer information att publiceras. □

Ulf Larsson

ULF LARSSON ÄR "ASSOCIATE PROFESSOR" i svenska språket vid Osaka University i Japan. Han jobbade tidigare som lektor i svenska vid Stockholms och Örebro universitet, men stod inte ut med byråkratin och den tvingande politiskt korrekta ideologin vid svenska universitet så när han såg jobbannonsen från det japanska universitetet i mars 2011 tog han chansen. Han fick jobbet och började i april 2012.

Ulf Larsson menar att det ideologiska tänkande som till stor del styr svenska universitet, och inte bara universitet utan även den svenska skolan och hela den svenska debatten, är förljuget och skadligt. Ta ett enkelt exempel, säger han, grammatiken. Det är omöjligt att lära folk ett främmande språk utan grammatik. (Han har nyligen utarbetat en svensk grammatik för japanska elever.) Men i svenska skolor sätts grammatiken ofta på undantag, antagligen för att grammatik uppfattas som svårt. Grammatik är mycket plugg och inlärninng och kanske inte så kul heller till en början. Men många inom den svenska skolvärlden har fått för sig att allt lärande ska vara lustbetonat. Ingenting får vara svårt. Ulf tar sig för pannan. Vissa saker måste traggas in, tänk på läkare

som måste lära sig alla ben och kroppsdelar. Men grammatikstudier innebär alls inte bara rabblande av oregelbundna verb och

Caliguladisciplin utan kan vara både kreativa och belysande – grammatiken berättar ju om det språk vi möter varje dag. Allt språk, både talat och skrivet, har en grammatisk

struktur. Och Ulf borde veta vad han talar om – för några år sedan fick han ett pedagogiskt pris av sitt dåvarande universitet för just sin grammatikundervisning – framröstad av studenterna.

Ett helt kunskapssystem riskerar nu att köras i väggen, säger Ulf. Han påminner sig diskussioner vid sitt svenska universitet för några år sedan då det på allvar förfäktades att det väl inte gjorde så mycket om studenter som inte hade svenska som modersmål använde pluralformer som husar och ormor för substantiven hus respektive orm när de skrev texter. Huvudsaken var att studenterna kunde disponera en text, menade man.

Han frågar sig varför det svenska utbildningssystemets förfall inte debatteras mer intensivt (se till exempel på vad PISA visar om den svenska skolan) och har själv nyligen publicerat en hel roman i ämnet. Det skulle behövas radikala förändringar, men det finns ingen kraftfull diskussion om detta, antagligen beroende på att maktha-

» Ett helt kunskapssystem riskerar nu att köras i väggen «

varna inte vill förändra något. De är nöjda med vad de åstadkommit. Men faktum är att många pilar i Sverige idag verkar peka åt helt fel håll.

Ulf är särskilt missnöjd med svenska media som han menar ofta ägnar sig åt fuskhantverk. Vinklingen och mörkläggningen är påtagliga, saker förvrängs och utelämnas där nyhetsförmedlingen i stället borde vara faktabaserad och neutral.

I det sammanhanget tycker Ulf att detgodasamhallet.com minst sagt är en frisk fläkt med hög klass på både skribenter och kommentatorer. Det är mycket viktigt att det finns ett sådant forum där kunniga och insatta personer kan resonera om samtidens betydelsefulla frågor. Han har mötts av både viss kritik och artig tystnad för sin medverkan – "Hur kan du skriva ihop med en massa högerspöken?" – men bekantskapskretsen är överväldigande positiv till att det finns ett intellektuellt forum där viktiga samhällsfrågor kan debatteras utan den vanliga debattens smutskastning, förtal och brännmärkning. □

Kommentarer från Det Goda Samhällets läsare:

Stort medlemsras för svenska kyrkan: "Aldrig har så många valt att lämna kyrkan en julimånad. Medlemsraset denna sommar är historiskt stort.(...) Under juni begärde drygt 13 300 personer att få lämna kyrkan, jämfört med omkring 3 000 en normal junimånad."

Är någon förvånad? Bra jobbat, Antje Jackelén!

Harkling

Som jag ser det är vi politikernas uppdragsgivare, det finns ett samhällskontrakt mellan befolkning och folkvalda. Det går ut på att vi finansierar deras verksamhet och förväntar oss att de på ett seriöst sätt förvaltar och använder de medlen i befolkningens och nationens intresse. Ingen annans.

Politikerna levererar inte. De uppfyller inte sin del av kontraktet. De är med andra ord inte berättigade till fortsatt finansiering egentligen. De har glömt vem som arbetar för vem.

Vi har inte på något sätt givit dem mandat till det som de just nu driver igenom, långt därifrån.

Johan

Det är inte de europeiska folkens fel eller ansvar att demokrati och förnuft nu är på reträtt, det är de bildade klassernas ansvar att stå upp för och strida för vår civilisation. När dessa sviker sin plikt blir folken vilse och tyr sig till dem som ger de enkla svaren, detta förfall har pågått sedan Palmes dagar.

Kulturmarxister och andra religiösa förespråkare har fått stå oemotsagda på scenen under en hel mansålder. Det är allas vårt ansvar att sprida iden om det goda samtalet, byggandet av en åsikt baserad på logik, tvivel, information och moral.

Vi har varit lata, arroganta och ansvarslösa, därför har vi också misslyckats med att hålla den demokratiska iden levande, vi har låtit mörkermännen ta över skola och samhälle.

Vi som tror på att ett gott samhälle är möjligt måste sprida våra idéer, framförallt nyttan av demokrati och respekten för individen.

Pllay

Det är farligt att vara för snäll! Kom ihåg Dronten, en fågel som levde på en ö utan några fiender. Därför förlorade den sin flygförmåga, blev orädd för fiender och kunde inte försvara sig. När ön invaderades av människor blev den på kort tid utrotad. Detta är något värt att beakta.

Marie-Louise

Svenska lagar måste ju naturligtvis gälla oavsett kultur. Det är också viktigt att invandrare får reda på vilka regler som gäller och vilka straff som utdöms. Vidare menar jag att varje invandrare ska skriva under ett papper på att man förstått och godkänt regelverket.

L Forss

Det goda i Sverige – öppenheten, självtiliten, framåtandan, toleransen och tilliten till andra -skall vi naturligtvis värna om. Men lika stark är min reaktion när vårt samhälle hotas av teser som går stick i stäv med dessa grundläggande värderingar.

Phnordin

Jag är rätt övertygad om att det bland de så kallade gräsrotterna inom etablerade partier, från socialdemokraterna till vänster och hela skalan högerut, finns en växande opinion som otåligt väntar på att partiledningarna ska lyssna på dem. Många sansade kommentatorer på denna blogg skulle säkert kunna göra insatser för att påskynda demokratiseringen om ni engagerade er i något av de etablerade partierna. Argumentationsteknik verkar det inte råda brist på.

Bengt

Jag är en gammal tant o min fysiska styrka räcker inte långt. Därför går jag aldrig ut utan en tegelsten i min handväska. Det känns tryggt, för jag har en bra sving.

Karin

Man frågar sig om logiskt tänkande är en bristvara på jorden, i ökande grad även i Sverige?

Jan Andersson

Stefan Hedlund

STEFAN HEDLUND är professor i öststatsforskning – tillsatt före murens fall – vid Uppsala universitet tillika forskningsledare vid Centrum för Rysslandsstudier.

Stefan Hedlund är mycket bekymrad över tillståndet i nationen, inte minst det mentala. Allt är i kris, men på ytan förnekar samhället problemen, polisen, skolan, universiteten, migrationen, brottsligheten. På hans egen arbetsplats har den stora

grejen under det senaste året varit installationen av en "hen-toa", alltså en toalett för personer som inte vet vilket kön de tillhör. Medan Uppsala universitet förlorar position i internationella rankingskalor har det på allvar diskuterats om lärosätet borde utsättas för "genuscertifiering" i syfte att driva ut kvarvarande patriarkala strukturer.

IDENTITETSPOLITISKA TEORIER har ett starkt grepp över universitetet. Stefan berättar att om han refererar till en person som "han" kan det leda till en uppsträckning. Det känns som om ett kollektivt vansinne har brutit ut, menar Stefan. De flesta anställda är för rädda om sina jobb och sin framtid för att stå emot den ideologiska terrorn. Det handlar om att anpassa sig till en nationell attityd av politisk korrekthet för att inte råka illa ut. Människor känner sig tvingade att inta åsikter de egentligen inte har för att inte utsättas för utfrysning och skamstämpling. Identitetspolitikerna är visserligen i

minoritet, men de har makt och de styr. De har intagit vad Lenin kallade samhällets "kommandohöjder", säger Stefan.

Stefan kommer att tänka på Konrad Lorentz experiment med ankor. När man visade en rovfågel för ankorna tappade de koncepterna och övergick till helt irrationella betenden som att putsa fjädrarna. Kanske är det något sådant vi ägnar oss åt i Sverige idag.

» Människor känner sig tvingade att inta åsikter de egentligen inte har «

STEFAN SKRIVER PÅ DETGODASAMHÄLLET.COM eftersom det "kittlar" att vara med bland ett intellektuellt gäng som törs ta upp dagens viktigaste frågor utan att genast bli hållna för röda eller bruna. "Jag vet inte hur många gånger jag får höra att det är bra att jag medverkar och att jag formulerar precis vad de själva tycker." □

Några av våra andra skribenter:

- Bert Stålhammar
- Bitte Assarmo
- Helena Edlund
- Ian Wachtmeister
- Ilan Sadé
- Krister Thelin
- Nils Lundgren
- Lena Adelsohn Liljeroth
- Lennart Bengtsson
- Lorentz Lyttkens
- Lotta Gröning
- Thomas Gür
- Mohamed Omar
- Mats Tunehag
- Merit Wager

Kommentarer från Det Goda Samhällets läsare:

Själv tycker jag att det som pågår kanske enklast kan beskrivas som en kulturrevolution. Likheterna med den kinesiska är skrämmande. För att behålla den revolutionära andan så stimulerade Mao allsköns revolter i samhället. Våld och agitation mot verkliga eller inbillade överhetspersoner var en grundpelare. Våldet här har som tur är ännu långt kvar till den kinesiska förebilden men hot mot lärare och stenkastning mot polis och brandkår är homologa fenomen.

Kulturrevolutionen i Kina var en riktigt otäck period i landets historia. Vad som pågick stod ganska klart men ändå var många av dåtidens svenska politiskt korrekta personer entusiastiska. Intressant är att då som nu fanns tidningen Dagens Nyheter i frontlinjen när det gällde dåligt omdöme, då i form av chefredaktören Olof Lagercrantz prisande av det kinesiska kaoset.

Politisk korrekt dårskap är alltså inget nytt. Vad är det då som är unikt den här gången? Ja, det är förstås att det händer här och nu. Och omfattningen – revolutionen pågår på nästan alla samhällets plan samtidigt. Eller vad sägs om immigrationen, nationen, kyrkan, rättsväsendet, polisen, skolan, genustänkandet, universi-

teten, energin, miljön och trafiken för att nämna några.

S Jörsäter

Judendom, kristendom och islam är de Abrahemitiska religionerna. Det finns tveklöst mycket som skiljer dem åt, men religionsutövarna tror alla på en och samma Gud – Abrahams Gud. Däremot skiljer sig deras gudsuppfattning åt. Inte konstigare än att gudsuppfattningen skiljer sig åt människor emellan inom samma religion. Om vi kallar oss för katoliker, protestanter, grekisk-ortodoxa och för den delen agnostiker eller ateister så är gudsuppfattningen i grunden personlig.

Striderna mellan katoliker och protestanter på Nordirland minns vi som avskräckande exempel på konsekvenserna när kyrkliga ledare, till skillnad mot vår Årkebiskop, inte vågar stå upp för sin kristna tro och föra dialog i kristlig kärlek.

Ett har vi alla gemensamt – att vi inte är mera än människor. Ingen av oss är fullkomlig. Men Gud är större. Det har hon så rätt i, Antje Jackelén!

Phnordin

Jag har rest i Afghanistan 1973 – de människor jag mötte var fattiga och analfabeter. Jag minns särskilt ett par lärare på landsbygden som var mycket olyckliga. De trodde att de aldrig skulle kunna gifta sig. De hade ej råd med hemgiften. De frågade med drömmande uttryck i ansiktet om det verkligen var sant att i våra västländer kunde man arbeta tillsammans med kvinnor, se dem på gatan utan slöjor och t.o.m. leva tillsammans innan man var gift. Såklart är och var inte dessa män bestar. De är offer för en medeltida kultur som är kvardröjande i en stor del av världen. En del av denna situation är ju att eliten i väst inte har gett de underutvecklade länderna samma möjlighet att utvecklas ekonomiskt. Dessa länder används fortfarande som råvarukällor och hyllas för att de har en utfattig klass av låglönearbetare. Självklart måste länderna också ta ansvar genom att de utvecklar en demokrati. Förmodligen skulle dock detta vara lättare om vi hjälpte till med alfabetiseringen och även tillät teknisk och industriell utveckling

Anita Koidan Axelsson

Det naturliga är väl att ta i på skarpen och för svenska myndigheter att göra klart för alla som kommer till Sverige att här råder faktiskt svensk lagstiftning. Det innebär att månggifte inte är tillåtet, inte heller giftermål mellan vuxna och barn eller ens sexuella förhållanden mellan vuxna och barn osv. hur häftigt man än tycker att multi-kulti är. Inte ens landets radikala feminister kan ju ställa sig bakom könsstympning? Vidare att landet har religionsfrihet vilket betyder att islam inte har överhet över exempelvis kristendom.

Görs ingenting hamnar landet till slut i en herrelös och rättslös situationer där grupper av människor tar rätten i egna händer och folk kommer att bete sig som om även Sverige har fått sitt 2nd amendment.

Lennart Bengtsson

Sune Malmström

SUNE MALMSTRÖM ÄR MANNEN bakom de kända hotellen Diplomat i Stockholm och Åre plus en massa annat företagande, nu senast ett nytt hotell vid Östermalmstorg i Stockholm. Han har alltid varit intresserad av samhälle och politik och tycker att det ofta är svårt att få fram tillförlitlig information från svenska media. Det gäller inte bara i migrationsfrågor även om det kanske är tydligast där. "När tidningarna nöjer sig med att beskriva en brottsling som '26-åringen' händer två saker med läsaren. För det första utgår han från att det handlar om en invandrare, för det andra går han till så kallade alternativsajter för att få veta."

» Den svenska offentliga debatten är lam «

Ett annat exempel på medias ensidighet är skrivierna kring Brexit. Brexitanhängarna dömdes ut och förfärliga konsekvenser av ett engelskt utträde förutsågs. Sune menar att det behövs mer förnuft och balans. England ligger där det ligger och tyskarna, som exporterar mer till England än vice versa, kommer att vara angelägna att kunna fortsätta handeln. På samma sätt kommer det inte att vara så lätt att flytta finansvärlden från London.

Även den svenska offentliga debatten är lam, menar Sune. Det beror på att åsiktskorridoren är så smal. Alla debattörer håller sig ängsligt innanför de till-

låtna gränserna för att inte riskera att bli attackerade och brännmärkta. Fast så har det kanske alltid varit. Sune påminner om kraftfulla opinionsbildare från förr i tiden som Herbert Tingsten i Dagens Nyheter som fick ta mycket ovelt för sina uppfattningar och Torgny Segerstedt som under andra världskriget fick lida för att han stod upp mot Hitler i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.

Sune läser alltid Det Goda Samhället. Han menar att sådana sajter måste finnas för att kompensera för övriga medias ensidighet och strikta följsamhet för det politiskt korrekta. Den trånga åsiktskorridoren är till stor nackdel för demokratin. Sune tycker att tidningarna borde ha varit stolta över att ta in även åsikter de kanske inte delar. □

Med sin son som drivkraft

Sebastien Achimbeaud har grundat Handiscover och är idag dess VD. Handiscover är en bokningstjänst av semesterboenden för personer med fysiska begränsningar. I en intervju berättar han om sin verksamhet och hur det är att driva företag i Sverige.

VARFÖR BLEV DU FÖRETAGARE?

Jag har en ganska bred yrkesbakgrund, bland annat inom flera storföretag där jag har arbetat som såväl controller och marknadsförare. Men jag tyckte att det blev lite enformigt att vara anställd, trots att det var spännande och avancerade arbetsuppgifter. Men när man blir företagare inser man att de tidigare jobben inte var så avancerade!

Skälet att jag startade Handiscover är i högsta grad personligt. Min son har en muskelsjukdom och jag har upptäckt hur svårt det är att hitta boenden som är anpassade efter vår situation. Det är inte omöjligt, men det krävs en arbetsinsats. Då kom jag på idén att starta den första globala bokningssajten för personer med rörelsehinder.

VAD DRIVER DIG SOM FÖRETAGARE?

Det är såklart den personliga biten, men det är också väldigt roligt, särskilt att bygga någonting från scratch och se det växa. Som företagare kan jag kombinera alla kunskaper jag har samlat på mig och bygga någonting stort. Det är också en väldigt omväxlande tillvaro – det ena samtalet kan vara med en jättehäftig idéspruta till riskkapitalist, det andra samtalet med en kund på landsbygden i Portugal.

DU HAR DRIVIT FÖRETAG I BLAND ANNAT STORBRI-TANNIEN. TYCKER DU ATT SVERIGE SKILJER SIG ÅT? När det kommer till den administrativa biten att registrera företag och liknande är Sverige ganska förskonat. Det är viktigt att det får fortsätta vara enkelt att starta företag här. Problemet är skattesatserna. Jag har svårt att förstå varför man exempelvis höjde ungdomsarbetsgivaravgiften. Det svåra för många företagare är att våga anställa, men för många är det för dyrt och riskfyllt. Vi arbetar med frilansare i flera olika länder. Det fungerar bra för oss, men det hade varit enklare att ha dessa på plats i Sverige.

Sebastien Achimbeaud underlättar semestern för rörelsehindrade.

VAD SKULLE DU VILJA GE FÖR TIPS TILL DE SOM VILL BLI FÖRETAGARE?

Nätverka! I de största städerna finns redan väl-fungerande nätverk med etablerade entreprenörer och sådana som ännu är i planeringsstadiet. Där kan man diskutera och få hjälp att slipa på sina idéer och inte minst hitta mentorer, vilket kan vara väldigt viktigt. Sedan måste jag också ge det tråkiga tipset: jobba hårt! Utan hårt arbete kommer man ingenstans.

VAD TYCKER DU ATT POLITIKERNA BÖR GÖRA FÖR ATT FÖRBÄTTRA FÖRETAGARKLIMATET?

När det gäller teknik-startups som jag arbetar med är frågan om personaloptioner ytterst viktig. Tech-företag gör det möjligt att bygga ett globalt företag väldigt fort, men för att göra det krävs proffsiga kollegor. Problemet är att ett nystartat företag sällan kan betala de löner som krävs för att rekrytera konkurrenskraftig personal. För att få duktiga personer att hoppa på projektet måste det finns ett enkelt sätt att låta dem bli aktieägare, exempelvis genom personaloptionsprogram. Det skulle underlätta mycket! □

Botkyrka kommun bröt mot lagen vid köp av konsulttjänster

En utredning av Konkurrenskommissionen visar att Botkyrka kommun bröt mot upphandlingslagen vid en direktupphandling av konsulttjänster.

KOMMUNEN DIREKTUPPHANDLADE TJÄNSTER för bland annat utvecklingsstöd till den centrala utbildningsförvaltningen. Direktupphandling får enligt lag bara komma ifråga om värdet inte överstiger 505 800 kronor. I kommunens upphandling uppgick den tillfrågade konsultens anbud dock till 900 000 kronor för tiden fram till och med den 15 juni 2015. Emellertid träffade kommunen avtal med konsulten endast för tiden fram till december 2014 och på ett fast pris på 500 000 kronor. I samband härmed träffade kommunen även en

muntlig överenskommelse med konsulten om att i ett "avtalslöst tillstånd" betala ytterligare 360 000 kronor för tjänster fram till och med april 2015. Av Konkurrenskommissionens utredning framgår också att kommunen har haft ett ytterligare direktupphandlat avtal där samma konsult har fakturerat 45 000 kronor per månad. Totalt uppgår därmed värdet av konsultens tjänster till ett sådant högt belopp att direktupphandling inte har varit möjlig. – Kommunens agerande torde inte kunna tolkas på annat sätt än att kommunen försökt kringgå upphandlingslagstiftningen. Detta är uppseendeväckande, säger Inger Ridderstrand-Linderoth, ordförande i Konkurrenskommissionen. □

Kolumn

Välfärdsstaten som grindsamhälle

EN ENKEL BESKRIVNING av en välfärdsstat är att den är en "gated community", ett grannskap med grindar – ett grindsamhälle. En sådan stat har sålunda dels staket, alltså gränser, dels bygger den på en gemenskap, med skydd av både privat och kollektiv egendom och en övergripande samhörighet med tillhörande institutioner och förpliktelser. Stat plus välfärd: välfärdsstat. Välfärdsstatens grindar är i första hand dess gräns- och tullstationer – via dem kontrolleras vilka som får vistas inom eller komma innanför grindarna som besökare och vilka som är utsocknes och får hålla sig utanför. Ty resurserna är alltid knappa, och ytterst måste välfärdsstaten därför begränsa de som kommer i åtnjutande av dess gemensamma tjänster. Principiellt kan man säga att ju högre levnadsstandard en välfärdsstat garanterar sina invånare (inte alltid medborgare enbart), desto högre gränsskydd behöver den upprätthålla mot omvärlden.

EN VÄLFÄRDSSTAT med yttre fysiskt skydd är den vanligaste. Men det finns en annan variant, där gränsen är av tydligare juridiskt slag. Ett sådant exempel är Saudiarabien, där uppåt 50 procent av arbetskraften är utlänningar och där dessa, även som boende i landet, inte alls har samma, mycket långtgående, sociala och ekonomiska rättigheter som den saudiska staten tillerkänner sina medborgare. Den juridiska gränsen upprätthålls av att det är väldigt svårt för en utlänning att naturaliseras, att

bli saudisk medborgare. (Notera att jag inte talar om politiska rättigheter eller jämställdhet – det finns inget som säger att en välfärdsstat måste vara en feministisk demokrati.) Naturligtvis kombinerar alla välfärdsstater fysiska och juridiska gränser i syfte att göra en åtskillnad mellan de med rätt till statens tjänster och de förutan. Utlänningslagen i Sverige, ger en laglig grund för att diskriminera mellan medborgare och utlänningar.

VÄLFÄRDSSTATEN SVERIGE har de senaste decennierna fungerat dåligt som grindsamhälle. Gränsbommarna har varit öppna, både inkommande och bosatta har haft samma generösa rättigheter, och väktarkåren, som skall sörja för den inre ordningen, har misskött sitt uppdrag. Nu har gränsbommen gått ned till viss del, men likväl kvarstår problemen från årtionden av slarv. Alltså funderar invånarna på vad som kan göras för att öka säkerheten och minska tillgängligheten. I Sverige byggs än så länge inga regelrätta grindsamhällen, men bostadsrättsföreningar fungerar i praktiken så. "Känsla av gated community" förekommer i mäklarannonsers beskrivning om de områden som villor eller radhus finns i.

OM EN VÄLFÄRDSSTAT börjar slarva med gränsskyddet, och allt fler utifrån kommande kan göra anspråk på dess begränsade resurser, bör det inte överraska om vissa av landets invånare, de resursstarka, börjar upprätta egna "gated communities" innanför välfärdsstatens fysiska gränser. Om staten dessutom missköter sina centrala uppgifter som skydd av medborgarnas liv och egendom, förstärks incitamenten. Det är inte annorlunda än den beredskap som befästa medeltidsstäder med ringmurar hade. Föll den yttre ringmuren, fanns det en inre ringmur man kunde retirera bakom. Och i värsta fall fick man söka skydd innanför den befästa borggården. Fyller inte en välfärdsstat sin funktion av ett stort grindsamhälle, kommer många små grindsamhällen att göra det. □

Thomas Gür
Företagare och författare

Lagtrotsiga myndigheter

Pär Cronhult är cheffjurist vid Den Nya Valfärden och därmed också föredragande i Konkurrenskommissionen, som bland annat uppmärksammar och motverkar upphandlande myndigheter som bryter mot lagen. Han är även aktuell med rapporten Fortsatt domstolstrots – 9 av 10 myndigheter struntar i dom om ogiltighet av avtal, som släpptes tidigare i år.

VARFÖR HAR NI SKRIVIT DENNA RAPPORT?

Jag var intresserad av att se om den ändrade lagstiftning som infördes 2010 hade fått någon praktisk effekt. Då ändrades nämligen lagstiftningen så att en leverantör som utsatts för felaktig behandling skulle kunna få ett redan upphandlat och undertecknat avtal ogiltigförklarat i domstol. Därefter skulle en ny, lagenlig upphandling kunna genomföras i den felaktiga upphandlingens ställe. När vi började utreda frågan hade jag en misstanke om att resultatet inte skulle vara så positivt.

HUR GÅR MAN TILLVÄGA FÖR ATT REDA UT NÅGOT SÅDANT?

Vi fick börja från början och gå igenom samtliga domstolsavgöranden som hade meddelats under den ändrade lagens fem första år (2010 – 2015) och identifierade de fall där domstolarna beslutat ogiltigförklara avtal. Vi gick igenom samtliga domstolsavgöranden och följde sedan upp dessa med en kontroll av hur de upphandlande myndigheterna hade agerat efter att avgörandena meddelats.

VAR RESULTATET SÅ DÅLIGT SOM DU HADE VÄNTAT DIG?

Det var faktiskt värre än så. Vi kom fram till att i endast tio procent av fallen hade domstolarnas lagakraftvunna avgöranden resulterat i någon av de åtgärder som lagstiftaren angivit med de nya lagbestämmelserna. I övriga 90 procent av fallen hade bestämmelserna inte medfört någon som helst effekt på de upphandlande myndigheternas beteende. De har fortsatt på samma sätt som tidigare, som om domstolarnas avgöranden över huvud taget inte fällts.

HUR ÄR DETTA MÖJLIGT?

Jag kan ta ett exempel. Stockholms stad köpte in badbryggor för miljonbelopp till ett utomhusbad i Årstaviken. Avtalet hade tecknats direkt med viss leverantör utan annonserad upphandling. På talan av ett konkurrerande bryggföretag förklarade förvaltningsrätten att avtalet var retroaktivt ogiltigt. Företrädare för staden förklarade att de inte tänkte backa bandet och lämna tillbaka bryggorna eller kräva tillbaka betalning, enligt det numera ogiltiga avtalet. Detta är ett uppseendeväckande exempel på kommunalt domstolstrots, som också medför en del praktiska problem. Vem är till exempel ansvarig om det händer någon olycka vid bryggorna, när nu staden formellt sett inte är ägare?

Pär Cronhult anser att det behövs kännbara sanktioner.

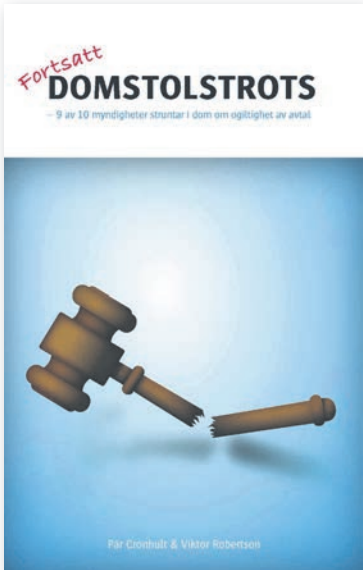
LAGEN FRAMSTÅR SOM TANDLÖS. HAR LAGSTIFTAREN VARIT NAIV?

Problemet är att det fortfarande inte finns några kännbara sanktioner att sätta in mot upphandlande myndigheter som bryter mot lagen. EU-lagstiftarna anger att otillåten direktupphandling utgör den allvarligaste överträdelsen av upphandlingslagstiftningen som en upphandlande myndighet kan begå och kräver att Sverige som medlemsstat ska införa ”effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner” mot sådana beteenden. Trots detta saknar fortfarande det svenska systemet sådana avskräckande sanktioner för exempelvis kommuner som väljer att trotsa lagen. Det är ett allvarligt problem att svenska myndigheter anser sig kunna underlåta att följa domstolarnas förordnanden, som om dessa vore

några slags rekommendationer som det står envar fritt att förhålla sig till.

VAD KAN MAN GÖRA ÅT SITUATIONEN?

Om myndigheter på riktigt ska bli intresserade av att följa lagen verkar det tyvärr som om det enda som biter är kännbara sanktioner. Vi skulle exempelvis kunna följa våra nordiska grannländer, som har effektiva straffavgifter – ett slags böter – för myndigheter som struntar i upphandlingslagstiftningen. Dessa avgifter bör, till skillnad från vad som är fallet just nu i Sverige, vara tillräckligt höga och beloppsmässigt obegränsade så att de faktiskt medför en effektiv, proportionell och avskräckande sanktionsverkan mot myndigheter som väljer att bryta mot lagen. Den situation vi ser idag, där offentliga medel medvetet och utan större konsekvenser används på ett lagstridigt sätt, får inte fortgå. □

Umeå universitet köpte taxitjänster mot upphandlingslagen

I en utredning av den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen kritiseras Umeå universitet för att ha upphandlat taxitjänster i strid mot upphandlingslagen på ett sätt som riskerat snedvrida konkurrensen.

UMEÅ UNIVERSITET har satt tiden mellan avtalstecknande och avtalsstart till i praktiken endast en dag. Vid anbudstidens utgång, den 11 maj 2015, hade det inkommit endast ett bud – från samma leverantör som sedan tidigare levererar taxitjänster till universitetet. Upphandlingen omfattar ett behov av cirka 20 bemannade taxifordon. Mot denna bakgrund blir den av universitet erbjudna tiden för en anbudsgivare att hinna förbereda sig för leverans alltför kort och strider därmed mot gällande bestämmelser. Universitetet har även framfört ett otillåtet krav om att anbudsgivarna ska ha vidtagit åtgärder för att skaffa sig den efterfrågade kapaciteten redan vid tidpunkten för anbudsgivningen. – Att endast ett anbud hade inkommit vid anbudstidens utgång visar på det orimliga i universitets agerande och hur de uppställda kraven har kommit att snedvrida den lokala konkurrensen för taxitjänster, säger Lennart Palm, ledamot i Konkurrenskommissionen. Domstol har på talan av en leverantör, som biträdades av Den Nya Valfärdens jurister, beslutat att upphandlingen ska göras om. □

Säters kommun beslutade köpa fastighetsförvaltnings tjänster i strid mot lag

Säters kommun kritiseras i en utredning av expertgruppen Konkurrenskommissionen för att köpa fastighetsförvaltnings tjänster på ett sätt som strider mot upphandlingslagen.

SÄTERS KOMMUN har beslutat att utan föregående upphandling köpa fastighetsförvaltnings tjänster direkt från sitt eget kommunala fastighetsbolag, Säterbostäder AB, för åtminstone 1,5 miljoner kronor. Kommunen har uppgivit att man ansett sig haft stöd av att det så kallade ”in-house-undantaget” var tillämpligt och att upphandling därför inte behövdes. Så är emellertid inte fallet. Visserligen äger kommun Säterbostäder, men bolaget bedriver en stor extern verksamhet. ”In-house-undantaget” från kravet på annonserad upphandling kan därför inte tillämpas. – Kommunens agerande strider därför mot upphandlingslagen och snedvrider konkurrensen på den lokala marknaden för fastighetstjänster. Det finns därför anledning att rikta kritik mot kommunen, säger Lennart Palm, ledamot i Konkurrenskommissionen. □

“Felaktiga upphandlingar drabbar ytterst skattebetalarna”

Lennart Göranson är civilekonom med en stor yrkeserfarenhet av konkurrenspolitik. Han har nu inträtt som ledamot i Konkurrenskommissionen. Han har bakgrund i bland annat Statens pris- och kartellnämnd, OECD i Paris och med arbetet att ta fram och implementera det tidigare EES-avtalet i dåvarande Europeiska gemenskapen (EG). Han har också varit ställföreträdande generaldirektör för Konkurrensverket. Efter sin pensionering har han varit ledamot i Marknadsdomstolen fram till dess nedläggning hösten 2016 och därefter ekonomisk expert vid Patent- och marknadsdomstolarna.

VAD ÄR DIN DRIVKRAFT FÖR ATT SOM PENSIONÄR ENGAGERA DIG I KONKURRENSKOMMISSIONEN?

Att jag nu får möjligheten att som ledamot i Konkurrenskommissionen även i fortsättningen göra en insats där jag har nytta av erfarenheterna och kunskaperna från mitt tidigare arbetsliv är självfallet något som jag uppskattar väldigt mycket. Skärningspunkten mellan offentlig och privat verksamhet är ofta upphovet till olika slag av konkurrensproblem. Mynigheter och domstolar har inte resurser att lösa alla uppkommande problem. Det är därför viktigt med ett engagemang från det civila samhället när det gäller konkurrenssnedvridande åtgärder från stat och kommun, inte minst för att skapa kunskap och medvetenhet om vikten av en effektivt fungerande konkurrens. Jag har i mer än 30 år aktivt arbetat för att stärka konkurrensens roll i samhällsekonomin och jag känner stor glädje över att inom ramen för Konkurrenskommissionens verksamhet få fortsätta på den vägen.

HUR SER DU PÅ SMÅFÖRETAGENS SITUATION IDAG?

Det finns en gammal tradition i vårt land att se de ingenjörstunga storföretagen som motorn i skapandet av vårt välbefinnande. Senare har stora handelsföretag trätt fram som ikoner för svenskt företagande på en globaliserad marknad. Men varje stort företag har en gång varit litet, nystartat. Möjligheterna att etablera en verksamhet och sedan växa till nästa nivå är avgörande

Lennart Göranson är ny ledamot i Konkurrenskommissionen.

för näringslivets utveckling. Småföretag möter många gånger hinder på den vägen. Ett exempel är små företags möjligheter att lämna anbud vid offentliga upphandlingar. Om projektet är alltför stort begränsas de mindre företagens möjligheter att delta. Delar man däremot upp offertförfrågan i mindre delar skapar det inte bara möjligheter för mindre företag, man stimulerar samtidigt konkurrensen vilket i slutändan också gynnar den upphandlande enheten.

VAD TÄNKER DU KRING DAGENS UPPHANDLINGSSITUATION? VILKA ÄR DE STÖRSTA PROBLEMEN OCH VAD KAN FÖRBÄTTRAS?

Erfarenheterna från mitt kommande arbete

för Konkurrenskommissionen kommer säkert ge mig bättre underlag för att svara på den frågan. Men jag har redan nu ett intryck av att det hos upphandlande enheter många gånger brister i både kunskap om och förståelse för det regelverk som styr den offentliga upphandlingen. Det kan ibland också vara så att man tar hänsyn till omständigheter som inte borde få påverka valet av leverantör. Om man inte utnyttjar fördelarna av en fungerande konkurrens vid upphandlingen är det något som motverkar syftet att få bästa produkt till lägsta kostnad. Och det drabbar ytterst skattebetalarna. □

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Karlstad kommuns stöd till flygbolag snedvrider konkurrensen

I en utredning av Konkurrenskommissionen kritiseras Karlstad kommun för att ha lämnat stöd till en reguljär flyglinje på ett sätt som strider mot EU:s statsstödsbestämmelser och även innebär överträdelse av kommunallagens förbud mot näringslivsstöd.

KARLSTAD KOMMUN

har använt cirka 20 miljoner kronor till att genom sin kommunala bolagskoncern lämna stöd till ett flygbolag för att trafikera flyglinjen Karlstad-Frankfurt. Stödet har huvudsakligen innefattat direkta betalningar, men även inneburit eftergift av flygplatsavgifter och annan kostnadskompensation för flygbolaget.

Per Eklund

Eftersom det samlade värdet av de aktuella åtgärderna väsentligen överstiger värdegränsen 200 000 euro skulle kommunen ha förhandsanmält stödet och inväntat förhandsgodkännande från EU-kommissionen. Så har emellertid inte skett.

– Det föreligger inte några lagliga undantag från anmälningsplikten. Åtgärderna har sålunda genomförts i strid mot såväl det svenska statsstödsregelverket som unionsrättens bestämmelser. Vidare är det inte heller tillåtet enligt kommunallagen att lämna driftstöd till enskilda företag. Sådant stöd får enbart komma ifråga om det finns synnerliga skäl, säger Per Eklund, ledamot i Konkurrenskommissionen.

Domstol förordnade på talan av en kommunmedlem, som biträdades av Den Nya Valfärdens jurister, att förfarandet bland annat stred mot statsstödslagen. Det har därmed uppkommit en återbetalningsskyldighet tillbaka till skattebetalarna, som kommunen dock inte förefaller vilja utföra. □

Fakta: Konkurrenskommissionen

Det görs många fel när kommuner, myndigheter och landsting upphandlar varor och tjänster. Oavsett om det offentliga gör fel av brist på kunskap, eller för att man vill handla med ett visst företag snedvrids konkurrensen och vissa företag gynnas på bekostnad av andra. För att komma tillrätta med problemen inrättade Den Nya Valfärden 1994 den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen för att bevaka och uppmärksamma snedvridning av konkurrens

med offentliga medel. Sedan starten har över 700 utredningar genomförts. Konkurrenskommissionen har genom åren varit drivande i flera lagändringsförslag för att på olika sätt förbättra företagarklimatet, men mycket återstår att göra. Bland annat driver Konkurrenskommissionen frågan om att beslut i kommunala bolag ska gå att överklaga samt att kommunalt domstolstrots motverkas genom kraftfulla sanktioner i särskild lagstiftning.

Konkurrenskommissionens ledamöter är:
Inger Ridderstrand-Linderöth (ordförande), tidigare stadsjurist, Stockholms Stad
Per Eklund, Ledamot, tidigare hovrättsråd samt statsstödsexpert
Patrik Engellau, ordförande tankesmedjan Den Nya Valfärden
Erik Nerep, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan i Stockholm
Lennart Palm, tidigare VD, Näringslivets regelnämnd

Föredragande i kommissionen är **Pär Cronhult**, cheffjurist vid Den Nya Valfärden
Vill du veta mer eller anmäla ett ärende? Kontakta Pär Cronhult. Konkurrenskommissionen tar inte betalt för sina utredningar och som anmälare kan du givetvis vara anonym.
Konkurrenskommissionen
Box 5625
114 86 Stockholm
Tfn: 08-545 038 18
www.dnv.se
E-mail: kko@dnv.se

Kolumn

Könssegregering är inte omsorg om kvinnan

SVENSK JÄMSTÄLLDHET är på tillbakagång. Kvinnors rättigheter och möjligheter undermineras allt mer. Processen är förrädisk, eftersom förändringarna sker gradvis och påfallande ofta betraktas som omsorg om kvinnan.

En kvinnlig mediaprofil publicerade i höstas ett inlägg på Instagram där hon berömdde initiativet att inrätta könssegregerade gym, så kallade "tjejgym" eller "tjejavdelningar". Budskapet var att kvinnors säkerhet och trygghet måste prioriteras.

För detta fick hon både medhåll och mothugg, men argumentationen känns igen – för kvinnornas skull är det bättre om könen separeras.

Det är en förklaring jag hört förr. I Afghanistan.

AFGHANISTAN RÄKNAS SOM ETT AV världens mest kvinnofientliga länder och könssegregationen är i praktiken total. Kvinnor som kämpar för kvinnors rätt, gör det med livet som insats. Ändå anser de flesta afghaner inte att kvinnorna förtrycks. Tvärtom. Segregationen mellan könen ses i stället som ett tecken på respekt. Avskildheten är till för kvinnans egen skull, för hennes beskydd. Segregationen innebär att hon slipper utsättas för männens lystna blickar och i förlängningen för övergrepp.

Afghanistan är ett av världens mest patriarkala länder, Sverige är ett av de mest jämställda. Ändå känns resonemanget igen. Kanske är det inte så konstigt. Sommaren 2016 har varit historisk vad gäller antalet anmälda våldtäkter och sexuella övergrepp.

Även om vi kan ha olika teorier gällande orsakerna, så kan vi förhoppningsvis förenas i att alla flickor och kvinnor i Sverige ska kunna vara trygga när de rör sig ute i samhället.

FÖRSLAG OM SÄRSKILDA "kvinnoavdelningar" sågs i somras som en lösning för att unga kvinnor skulle våga sig till musikfestivalerna. Många simhallar har redan infört könssegregerade badtider då kvinnor ska kunna simma skyddade från männens blickar och händer, andra simhallar säljer så kallade burkinis i samma syfte. I vissa stockholmsförorter har särskilda fritidsgårdar för tjejer öppnat eftersom flickorna riskerar att drabbas av ryktesspridning om de vistas tillsammans med pojkarna. En nioårig flicka tvingades nyligen byta skola efter att ha utsatts för sexuella övergrepp av jämnåriga pojkar.

I stället för att angripa problemet, lindrar vi symptomet.

DET ÄR HÖG TID ATT LYFTA BLICKEN och se mönstret som framträder bakom den till synes goda viljan. Att flickors säkerhet garanteras är bra, men det är en pyrrhusseger om det sker till priset av isolering och exkludering. Jämställdhet förutsätter att män och kvinnor bedöms som jämlikar och lär sig att umgås utan att någon part sexualiseras. Den enda vägen för att uppnå detta går via samexistens på lika villkor. Om detta kan samhället aldrig någonsin tillåtas kompromissa.

Det sägs att vägen till helvetet är kantad av goda intentioner, och vi är oundvikligen på väg mot källarvåningen när könssegregationen normaliseras. En snabb titt i kristallkulan och det tycks vara en tidsfråga innan pojkar och flickor separeras i skolan, eller varför inte redan på förskolenivå? Självklart för flickornas skull. Hur det är att leva i ett sådant samhälle, kan vi fråga de afghanska kvinnorna om. □

Helena Edlund

Präst i Svenska Kyrkan, har tidigare tjänstgjort i Utlandsstyrkan både i Kosovo och Afghanistan

Intressen, intressen, intressen

Om man inte uppmärksammar vilka intressen som ligger bakom det som sker i samhället har man inte en chans att begripa det, säger filosofen och samhällsvetaren Lorentz Lyttkens. Bakom den moraliserande overrideologin och etablissemangets godhetsambitioner ligger det härskande politikerväldets egenintressen.

VAD MENAR DU?

Tag det här med feministisk utrikespolitik som exempel. Det låter bra men det är mest för hemmabruk och är inte på allvar. Om det hade varit på allvar hade statsministern avstått från att resa eller varit mycket tydlig i sina negativa omdömen om Saudiarabien, en av världens mest kvinnofientliga stater. Men det gjorde han inte. Han åkte dit för att göra affärer och då kan man inte börja med att säga att kunden betar sig som en skitstövel. Så feminismen fick ge vika.

Löfven ska ha kred för att han vägde svenska intressen mot de moraliska ambitionerna i utrikespolitiken och fann de senare för lätta.

HUR VISAR DET PÅ POLITIKERVÄLDETS EGENINTRESSEN?

Det visar att godhetsambitioner inte är på allvar, i varje fall inte när det kommer något annat emellan. Att politikerna presenterar sig som goda beror på att plattformen för deras existens och liv är det välfärdsystem som framställer sig som förkroppsligad godhet.

Kom ihåg att Sveriges politiker har formats i den offentliga sektorn och därför under hela livet insupit dess klienttänkande, alltså att deras existensberättigande är människor som behöver hjälp och som därför är beroende av välfärdsstaten. Långt över hälften av Riksdagens ledamöter har levt sina liv i stat och kommun eller organisationer med ungefär samma filosofi, fack till exempel. Under mandatperioden som började 2010 hade 33% av de som kom in i Riksdagen varit offentliganställda och 29% hade varit heltidspolitiker, ombudsmän och rörelseanställda. Det här är grupper som har klienttänkandet i förlängda mårgen.

Ingen politiker (eller annan ledande person inom stat och välfärdsstat) överlever om han

eller hon berättar offentligt att mitt viktigaste intresse är större inkomster, fler förmåner, högre pensioner, stora styrelsearvoden och mer makt. Men man måste vara mycket naiv om man tror att människor i ledande ställning inte bryr sig om makt och pengar för egen del. Politikerna och partierna egenintressen måste döljas bakom omsorgen om andra. Altruismen fungerar som ett skyddande täcke för egoismen. De som skolats i klienttänkandet gör det här tricket med lätthet.

KAN DU GE NÅGOT EXEMPEL?

På det goda klienttänkandet? Visst. När det kommer hemvändande IS-krigare och kommunerna sätter igång välfärdsapparaten för att erbjuda dem körkort och förtur i bostadskön. Offentligt motiveras sådan omtanke med att personen i fråga ska få en ny start i livet. Om det blir så är osäkert. Men det illustrerar klienttänkandets egendomliga benägenhet att straffa de skötsamma och belöna de som skadar andra. Det är mobboffer som tvingats byta skola, det är bråkstakarna i klassen som tillåts förstöra för de skötsamma. Det är en utmärkt princip om välfärdsstaten vill skaffa sig fler klienter. "Intresset ljuger aldrig", sa Karl Marx. Det var nog det bästa han sa.

FINNS DET NÅGRA SÄKRA TECKEN PÅ ATT POLITIKERNA ÄR DEN HÄRSKANDE KLASSEN? HAR DE UTNYTTJAT SIN MAKTTILL ATT SKAFFA SIG EKONOMISKA FÖRDELAR?

Jag har just läst en bok av Bengt Ericson som heter just "Den härskande klassen" och handlar om politikerna. Boken kom förra året. Sedan början av 1950-talet har antalet med politiska förtroendeuppdrag minskat från 200 000 till cirka 20 000. Knappt tre procent av svenskarna är med i ett parti idag. Det är, för att använda

Ericsons uttryck, den här folkspillran som utser vilka kandidater som ska företräda oss. Det statliga partistödet uppgick 2010 till 333 300 kronor per mandat. Till det kommer sedan en rad olika tilläggsstöd. Även kommuner och landsting levererar stöd. Det här innebär att partierna har blivit helt oberoende av sina medlemmars bidrag. De har dessutom förmånen att bestämma de olika bidragens storlek. Så länge partierna sinsemellan kan komma överens om sin egen finansiering undandrar de sig en effektiv demokratisk kontroll. Allt sker ju helt legalt. Det är så här ett politikervälde tar form. Och individerna på toppnivån får naturligtvis goda villkor.

TROR DU INTE DET FINNS POLITIKER SOM TAR GODHETSTÄNKANDET PÅ ALLVAR OCH TROR PÅ SITT BUDSKAP?

Politiska idealister har säkert äkta övertygelser även om de ibland ter sig lite förvirrade. Många verkar tro på ordens magi. Bara vi talar om för kungahuset i Saudiarabien att de förbryter sig mot de mänskliga rättigheterna så kommer det att påverka. Utrikesminister Wallströms utflykt på området (hon kallade – helt korrekt – straffmetoderna i landet medeltida) visar att Sverige kan påverka – fast saudiernas reaktion blev förstås inte den förväntade.

Fram till alldeles nyligen ansåg bland andra Miljöpartiet att Sverige skulle ha öppna gränser och ta emot alla om kom med öppen famn. De som anlände skulle i princip ha samma förmåner i välfärdsstaten som svenska medborgare. Några volymer skulle inte diskuteras. Den praktiska innebörden blir naturligtvis att välfärdsstaten ska ta emot ett obegränsat antal nya klienter. De vackra principerna innebär ett långt drivet klienttänkande.

SÅ DU MENAR ATT DEN STÄNDIGT FÖRKUNNADE GODHETEN – SVERIGES STATUS SOM HUMANITÄR STORMAKT – INTE SITTE SÅ DJUPT?

Migrationsspektaklet är kanske det tydligaste exemplet. Fram till hösten förra året fanns det inget hejd på hur välkomna migranter från hela världen var till Sverige. Alla var välkomna. Sedan kom alla. Då var det inte så kul längre och vi fick ändra oss.

När röstmaximerande politiker insåg att den humanistiska stormaktens ambitioner på mig-

rationens område kolliderade med Sveriges och väljarnas intressen ändrade de kurs.

ÄR DU INTE RÄDD ATT BLI ANKLAGAD FÖR ATT VARA RASISTFASCISTNAZIST NÄR DU SÄGER SÅDANT?

Sådana anklagelser förekommer visserligen ofta, men de är för det mesta tagna ur luften.

Lorentz Lyttkens.

De som kommer med sådana pekpinningar verkar inte ha någon aning om vilken välorganiserad och kraftfull ondska som fanns i nazismen. De borde åtminstone läsa Richard J Evans stora trilogi om Det Tredje Rikets uppgång och fall. Man missbrukar och devalverar orden när man sätter den sortens stämplor på var och en som har dubier kring migrationen. Det olyckliga är att man inte känner igen verklig nazism om man slarvar med begreppen?

Syftet med de där anklagelserna är bara att förmå folk att skämmas och hålla tyst. Men tidsandan förändras.

För några år sedan funkade det som skrämseltaktik, men nu går det inte längre.

HUR LÄNGE KAN DET HÄR SYSTEMET SOM DU GENOMSKÅDAT FORTSÄTTA?

Det beror på om den moraliserande överideologin fortsätter. I så fall kommer det att braka ihop. Men i takt med att fler medborgare genomskådar den så utökas utrymmet för korrigering utan att välfärdssystemet trasas sönder. Mitt hopp är att det inte ska behöva krascha.

Mitt hopp är att det inte ska behöva krascha. En förutsättning för en bra utveckling är att det svenska utbildningsväsendet restaureras. Ett fungerande utbildningsväsende är nödvändigt inte minst för den sociala rörligheten. Utan social rörlighet är det risk att den politiska eliten förvandlas till en familjeangelägenhet, alltså att makten stannar inom en liten krets.

Dynamik och social rörlighet är den överlägset bästa metoden för att omfördela ekonomins resurser.

MEN DET ÄR VÄL INGET PARTI SOM HAR NÅGRA TROVÄRDIGA PLANER PÅ HUR SKOLAN SKULLE RESTAURERAS?

Varför den svenska skolan blivit så misslyckad är det stora mysteriet. Det finns ingen aktör i Sverige som är betjänt av att vi har en dålig skola. Ändå vidtas inga åtgärder. Det är märkvärdigt. □

Kolumn

Jag gick vilse och hittade hem igen

TOLKIENS SAGA OM BILBO, en äventyrlig hobbit från Fylke, har undertiteln "Bort och hem igen". Min egen resa in och ut ur islam känns så. Även om Kvarngärdet i Uppsala där jag tillbringade min barndom på 80-talet inte var lika idylliskt som Fylke, då var vi trygga där vi lekte på gårdarna. Det var så många barn att kvarteret kallades "Indianbyn".

Som barn var jag som vilken annan svensk pojke som helst. Jag hette Eddie, inte Mohamed. Jag såg samma filmer, lyssnade på samma musik och tänkte och tyckte i stort sett som mina skolkamrater. Min styvfar, som jag kallade pappa, var visserligen muslim. Men det visste jag inte då. Jag visste bara att han var mörkhyad och kom från Kenya. Han var inte det minsta religiös. Det var istället min mor som stod för det religiösa inslaget, vi gick i kyrkan vissa söndagar.

MIN BIOLOGISKA FAR kom från Iran. Jag hade ingen kontakt med honom, men blev efterhand nyfiken på mitt iranska ursprung och jag började fantisera om ett liv med honom. Det var det som ledde mig till islam. Jag trodde det skulle föra mig närmare honom. Ganska lustigt för när jag väl träffade honom visade han sig vara helt sekulär. Han drack öl och skämtade friskt om både Gud och Muhammed.

En kväll satt jag i moskén i Uppsala. Jag var 17 år och vid min sida satt en äldre man och såg på mig med en besynnerlig blick. Jag frågade vad det var och han sa: "Jag blir så ledsen

när jag tänker på att du kommer att komma till paradiset men din mamma kommer att komma till helvetet". Han och de andra bröderna i moskén fick mig att skämmas för att min mor inte var muslim. Jag blir arg när jag tänker på att en man kan säga något sådant till en ung människa. Men jag blir också arg på mig själv som lät det ske.

SEDAN FÖLJDE MÅNGA ÅR som muslim, ibland var jag mer hängiven och ibland mindre. Men tvivlen gnagde i mig, hur mycket jag än bad så kändes det tomt. Det talades mycket om Gud, men jag upplevde honom aldrig. Det talades om änglar, men jag såg inga. Som muslimsk intellektuell fick jag senare utstå mycket kritik av icke-muslimer. Jag försökte svara så gott jag kunde. Men många frågor hade inget bra svar. Det gick inte att komma runt att profeten Muhammed gifte sig med en liten flicka. Att han lät stena en kvinna. Att han ledde arméer i heliga krig och tog slavar. Hur kunde jag kalla honom min lärare och ledare? Enligt Koranen var Muhammed den bäste människa som någonsin levat, han var ett moraliskt föredöme.

Jag sade till mig själv: "Om jag ändå vet vad som är rätt och fel, om jag kan döma Koranen efter mitt samvete, vad behöver jag den då till?" Så småningom stod jag inte ut längre. Jag ville vara sann mot mig själv. Därför lämnade jag islam. Det var någon gång 2010, skulle jag tro. Men det var en ljus och varm sommardag 2011 som fördämningarna verkligen brast och alla känslor och tankar jag gömt inom mig vällde fram.

JAG VAR EDDIE innan jag blev Mohamed. Och när jag lämnade islam hittade jag tillbaka till Eddie. Men alla erfarenheter jag gjort under åren som muslim försvann inte. I slutet av Tolkiens saga om Bilbo, när hobbiten kommit hem till Fylke efter sitt stora äventyr, säger Gandalf till honom att det fanns en mening med alltihop. Han kom hem, han är fortfarande Bilbo, men ändå inte densamme. □

Mohamed Omar
Poet och debattör

Foto: Bertil Enevåg Ericson / TT

Står välfärdsstaten nu vid vägs ände?

Den svenska välfärdsstaten bygger på arbetslinjen. Alla, eller nästan alla, ska arbeta. Alla förväntas ha kompetens och vilja att arbeta. Om någon inte arbetar så går välfärdsstaten in med åtgärder för att öka kompetensen – läs någon sorts utbildning – varefter vederbörande antas kunna ge sig ut i arbetslivet för fortsatt självförsörjning. Om medborgaren drabbas av en tillfällig eller permanent försörjningssvacka tar välfärdsstaten det ekonomiska ansvaret och sätter in rehabiliterande åtgärder.

DET HAR I MÅNGA ÅR påpekats i den svenska debatten att detta välfärds-system inte är förenligt med en situation där ett stort antal migranter årligen anländer som inte lätt kan höjas till den nödvändiga kompetensnivån och som kanske ej heller har det nödvändiga engagemanget för lönearbete.

Sådana debattinlägg har noterats men egentligen inte påverkat den svenska välfärdsstatens praxis. Välfärdsstaten har fortsatt att arbeta med migranterna med ungefär samma verktygslåda som den alltid använt. Men i och med de senaste årens kraftiga höjningar av migrationsvolymerna blir det alltmer uppenbart att verkligheten närmar sig den förutsedda tidpunkt när välfärdsstaten och den stora migrationen inte kan samexistera. Då måste medborgarna välja.

FÅ INVANDRARE ARBETAR. Hur stor andel av invandrarna försörjer sig faktiskt av egen kraft? Märkvärdigt nog går det inte att få reda på om man ska lita till officiell statistik. Däremot kan man gradvis närma sig ett slags svar som dock inte är slutgiltigt.

Statistiska centralbyrån gör fortlöpande

så kallade arbetskraftsundersökningar där man mäter hur stor andel av ett visst urval personer som under en nyligen passerad vecka haft sysselsättning. Det räcker med att ha haft en timmes arbete under mätveckan för att räknas som sysselsatt. Den arbetade timmen kan utgöra någon sorts arbetsmarknadspolitisk åtgärd utan att förlora status som statistiskt säkerställd sysselsättning. Dessa undersökningar visar att 54 procent av de utrikes födda efter åtta år i Sverige har haft arbete enligt denna definition. Efter 15 år har siffran stigit till 63 procent. I stort sett motsvarande siffror år 2013 för födda i Afrika och födda i Asien var 35 respektive 61 procent samt 42 respektive 52 procent. Man vet dock inte hur stor andel av vederbörandes försörjning som kommer från den redovisade

sysselsättningen. Den andelen kan vara allt mellan 100 procent och noll procent eftersom lönerna kan vara subventionerade och ekonomiskt bistånd utgå vid sidan om.

Riksdagsman Staffan Danielsson (C) begärde mer träffsäker statistik från Riksdagens utredningstjänst, som i stället för

i Sverige. Efter 15 år var andelen 34 procent.

Den andel flyktingar som efter 15 år i Sverige hade någon sorts stadigvarande arbete på hel- eller deltid, uppgick alltså till en tredjedel. Hur många av dessa som kunde försörja sig på detta arbete vet man inte. Sverige har uppenbarligen problem.

» Andelen helårsanställda, inklusive företagare, bland flyktingar uppgick till 25 procent efter åtta år i Sverige «

arbetskraftsundersökningarna använde SCBs registerbaserade aktivitetsstatistik (RAKS) som underlag. RAKS redovisar antalet helårsanställda. Helårsanställd betyder att ha haft anställning eller jobbat som företagare under ett helt år före mättillfället. Ingen hänsyn tas till om arbetet är på hel- eller deltid, ej heller om ersättningen är subventionerad. Utredningstjänsten kom fram till att andelen helårsanställda, inklusive företagare, bland flyktingar uppgick till 25 procent efter åtta år

DE HITTILLS PRÖVADE INSATSERNA FÖR ATT SKAPA JOBB FÖR MIGRANTER VERKAR PÅ DET HELA TAGET HA MISSLYCKATS.

Den svenska staten har vidtagit ett stort antal åtgärder för att åstadkomma åtminstone partiell självförsörjning för flyktingar. Det så kallade Etableringsuppdraget är ett exempel. "Arbetsförmedlingen ansvarar sedan december 2010 för att samordna etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Myndighetens uppdrag är att underlätta och påskynda vägen till arbete eller högre studier och ge förutsättningar för egenförsörjning". Enligt Arbetsförmedlingen resultatredovisning avseende år 2014 hade 503 personer av totalt 9 569 personer som avslutat etableringsuppdraget "arbete utan stöd" 90 dagar efter avslutat uppdrag. Det motsvarar fem procent. Motsvarande siffra efter ett halvår var nästan

Foto: Tommy Alvé / Shutterstock.com

sex procent. De flyktingar som väljer att delta i etableringsuppdraget hör sannolikt till de mest motiverade.

En annan åtgärd är de så kallade snabbspåren. Dagens Nyheter förklarar:

Snabbare vägar in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning och yrkeserfarenhet som efterfrågas på arbetsmarknaden. Bland de nyanlända som är inskrivna på Arbetsförmedlingen finns bland andra drygt 300 ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning, 334 högskoleingenjörer och tekniker inom elektroteknik, 162 civilingenjörer i maskinteknik och 122 i elektroteknik, 501 gymnasielärare och 1075 grundskollärare, 353 läkare, 295 apotekare och 244 tandläkare.

» Arbetsförmedlingen brister i kompetens och effektivitet när det gäller att matcha ihop de arbets-sökande med jobben som finns «

Enligt Sveriges Television fungerar inte systemet:

Arbetsförmedlingens interna siffror som SVT läst, avslöjar att det just nu finns 2.000 svetsare, över 1.300 fordonsmekaniker och mer än 1.000 träarbetare inskrivna hos arbetsförmedlingen som vill jobba – men som inte blivit tillfrågade om jobb.

Svenskt Näringsliv rasar nu och menar att arbetsförmedlingen brister i kompetens och effektivitet när det gäller att matcha ihop de arbetssökande med jobben som finns.

Ytterligare ett initiativ som lanserades år 2010 är så kallade etableringslotsar. Lotsarna skulle hjälpa migranter i etableringsplanen att komma in i samhället. År 2015 lade Arbetsförmedlingen ned systemet sedan det framkommit att lotsarna ägnat sig åt utpressning, människosmuggling, hot och rekrytering till jihadistgrupper. Kostnaden för skattebetalarna blev i snitt 2,5 miljoner kronor för varje

jobb som varade längre än ett halvår.

Någon utvärdering av hur det svenska välfärdssystemet lyckats ordna jobb åt flyktingar med hjälp av program som nystartsjobb och instegsjobb finns inte. Arbetsförmedlingen redovisar inte sådana siffror.

KAN DEN DÅLIGA FÖRVÄRVSFREKVENSEN BLAND INVANDRARE BERO PÅ ATT DE FÖREDRAR ATT LEVA PÅ BIDRAG?

I grunden finns en av regeringen fastställd riksnorm för försörjningsstöd, f d socialhjälp. Utöver försörjningsstödet utgår annat slags ekonomiskt bistånd från kommunen samt ytterligare bidrag från staten, till exempel bostadsbidrag och barnbidrag. Hur mycket kan det bli?

Riksdagens utredningstjänst har räknat på ett typfall som beskriver en familj med två vuxna och två barn som bor på 100 kvadratmeter och har en hyra på 8 000 kronor i månaden. Ingen i familjen har någon skattepliktig inkomst. Hushållets inkomst av olika bidrag uppgår till 21 850 kronor i månaden. Bidragen består av 2 250 kronor i barnbidrag, 4 200 kronor i bostadsbidrag och 15 400 kronor i ekonomiskt bistånd, inklusive försörjningsstöd från kommunen. Med en genomsnittlig kommunalskatt på 32,1 procent motsvarar detta en månadslön på 28 561 kronor före skatt.

Arbetsinkomster räknas av från bidragen (utom från barnbidraget som utgår lika för alla). Det kan finnas anledning att tro att många flyktingar, som saknar möjligheter att erhålla höga månadsinkomster, väljer att hellre låta sig försörjas med sådana bidrag eller eventuellt andra, likvärdiga eller bättre,

bidrag som kan erhållas exempelvis genom olika arbetsmarknadsinsatser.

HUR MYCKET SKULLE BIDRAGEN BEHÖVA SÄNKAS FÖR ATT FÅ EFFEKT?

Vi vet inte hur mycket bidragstagare eventuellt jobbar svart för att dryga ut bidraget. Man kan anta att i ökande utsträckning skulle ägna sig åt svartarbete eller kriminalitet för att kompensera sig för bidragsbortfall i den mån bidragen skars ned.

Det finns tecken som tyder på att migranter ofta föredrar att stanna i rika länder även om de inte får en krona i bidrag. Latinamerikanska illegala invandrare till USA utgör ett exempel.

Även i Sverige finns något av en motsvarighet. Sedan första juni 2016 förlorar migranter som fått avslag på sin asylansökan både bostad och dagsersättning. Migrationsverket uppgav i slutet av augusti att 2 500 personer fått bidragen indragna, men att bara ett hundratal personer lämnat Sverige. Inte ens helt slopade bidrag verkar avskräcka människor från att stanna här.

Hur många illegala – "papperslösa" – invandrare som finns i landet och som tar sig fram helt utan bidrag är oklart. Uppskattningar om uppemot 100 000 personer, kanske fler, förekommer. Uppenbart är det många som hellre lever ett liv i Sverige utan bidrag och utan reguljärt arbete än återvänder till sina hemländer.

Slutsatsen av detta är att det kanske inte hjälper ens med mycket drastiska sänkningar av bidragen för att få ut migranter på den reguljära arbetsmarknaden, dock att bidrags-sänkningar skulle kunna förmå dem till ökat engagemang inom den svarta sektorn samt kanske till ökad kriminalitet.

SLUTSATSEN ÄR ATT DET SOM HITTILLS PRÖVATS I SVERIGE VISAT SIG INTE FUNGERA

Den traditionella svenska välfärdsstatens verktyg fungerar inte på klienter som följer ett annat kulturellt beteendemönster än det som den svenska välfärdsstaten konstruerades för att förutsätta. Sverige har hittills valt att inte tro på påståendena om att välfärdsstat och stor invandring inte fungerar ihop och därför fortsatt att föra en politik som om

välfärdsstaten och den stora invandringen i verkligheten är förenliga.

STORA FÖRÄNDRINGAR I FAGGORNA

Man kan tänka sig tre utvecklingsvägar eller någon sorts kombination av dessa.

- 1. FORTSATT FÖRSVAR FÖR VÄLFÄRDSSYSTEMEN** med så små ändringar som möjligt. Konsekvensen av detta blir kraftiga kostnadsökningar för stat och kommun som i sista hand ska betalas av skattebetalarna. Sveriges Kommuner och Landsting har flaggat för behov att höja kommunalskatten med några kronor på ett par års sikt, men detta är rimligtvis en kraftig underskattning. Det finns inga officiella prognoser över vad det skulle kosta skattebetalarna att fortsätta på den inslagna vägen. Den kris vi nu står inför förkroppsligas av insikten att det kommer att bli dyrt.
- 2. REFORM AV BIDRAGSSYSTEMET** med fortsatt invandring. I Danmark har man sänkt socialbidragen för invandrare. Om detta får några effekter vet man inte. Däremot kan en strategi tänkas som går ut på fortsatta åtstramningar för migranter tills det börjar bli effekter. Slutändan för en sådan strategi skulle kunna vara att den som inte är medborgare inte får några som helst bidrag och att bara den som kan försörja sig blir medborgare. En sådan strategi skulle oundvikligen få till följd ett kraftigt utökat utanförskap med växande slumområden och troligen mer eller mindre okontrollerad kriminalitet.
- 3. FÖRSVAR FÖR ETABLERADE VÄLFÄRDSSYSTEM** i kombination med invandringsstopp. I ett sådant scenario skulle Sveriges problem reduceras till att integrera de migranter som anlänt före stoppet, en uppgift som kanske tar några generationer. Den stora frågan är dock om det praktiskt går att stoppa migrationen med fortsatta intakta välfärdssystem. Gummibåtarna med desperata migranter antyder något om svårigheterna. □

Om svenska folket själv fick välja

Inget av de politiska partierna har någon plan för framtidens migrationspolitik så Den Nya Velfärden vände sig till opinionsundersökningsföretaget Skop för att få svenska folkets synpunkter på ett antal vägledande frågor. En del kanske tycker att svaren är förvånande, men så här tycker svenska folket hösten 2016.

SVENSKARNA ÄR INTE FÖRDOMSFULLA, I VARJE FALL INTE TILL MIGRANTERNAS NACKDEL

Att migrationen inte blir en plusaffär för den svenska staten och det svenska samhället erkänns numera allt öppnare. Det sannolika är att det blir en svår förlustaffär. Men beror det på att migranterna skulle vara särskilt benägna att leva på bidrag och därmed undergräva den svenska välfärdsstatens ekonomi? Demoskop frågade:

Vilka tror du är mest benägna att leva på bidrag, är det svenska medborgare eller är det migranter? Eller är det ingen skillnad?

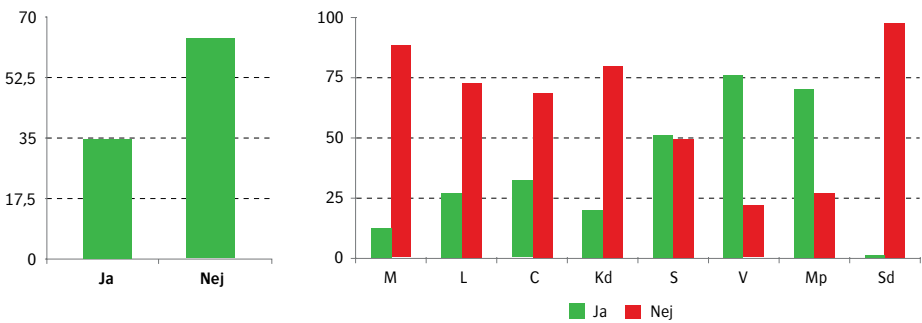
67 procent menar att det inte är någon skillnad. 12 procent anser att svenskarna är mer bidragsbenägna än migranterna medan 21 procent anser migranterna mer villiga att leva på bidrag. Oavsett hur det ligger till i verkligheten, vad nu det skulle betyda, innebär det att maximalt 21 procent av svenskarna har överdrivet negativa attityder till migranter på den här punkten.

SVENSKARNA VILL INTE BETALA MER SKATT FÖR ATT FINANSIERA MIGRATIONEN

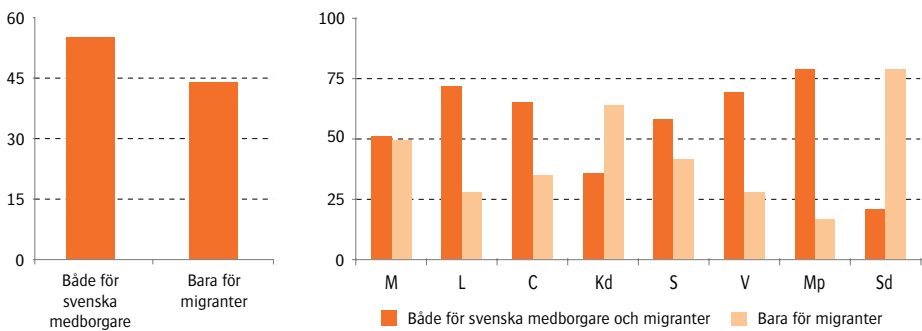
Om man antar att förmodandena om att migrationen kommer att tära på den svenska offentliga sektorns ekonomi finns alltid möjligheten att höja skatterna. Hur många svenskar vill vara med på det? Demoskop frågade:

Är du personligen beredd att betala högre skatt för att migranter skall kunna garanteras lika högt bostadsbidrag och försörjningsstöd (socialbidrag) som svenska medborgare?

Är du personligen beredd att betala högre skatt för att migranter skall kunna garanteras lika högt bostadsbidrag och försörjningsstöd (socialbidrag) som svenska medborgare?

Om skattepengarna inte räcker, skall man då sänka bostadsbidrag och försörjningsstöd för både migranter och svenska medborgare eller bara för migranter?

35 procent är villiga att betala mer skatt för att migranter ska kunna få samma bidrag som svenskar. 65 procent vill inte betala mer skatt.

OM BIDRAGEN SKA SÄNKAS SKA DE SÄNKAS LIKA FÖR MIGRANTER OCH SVENSKAR

Om nu två tredjedelar av svenskarna motsätter sig skattehöjningar för att finansiera migrationen så måste troligen nedskärningar göras. Frågan är hur detta ska gå till. En möjlighet är att bidragen skärs ned. Då är frågan om bidragen ska skäras ned lika för alla eller bara för migranter. Demoskop frågade:

Skall man då sänka bostadsbidrag och försörjningsstöd för både migranter och svenska medborgare eller bara för migranter?

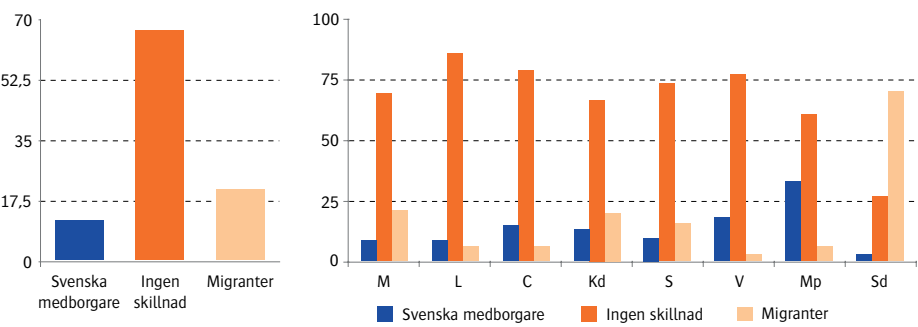
Här blev det ganska jämnt med en viss övervikt lika sänkning för alla. 55 procent valde det alternativet medan 44 procent tyckte att sänkningarna bara borde drabba migranter. (Svarsalternativet att sänkningarna bara skulle drabba svenskar gavs inte.) Bilden börjar framträda av ett fördomsfritt folk som vill att alla som lever i Sverige ska erbjudas samma villkor oavsett födelseort.

MEN DET BÄSTA AV ALLT VORE ATT BEGRÄNSA MIGRATIONEN

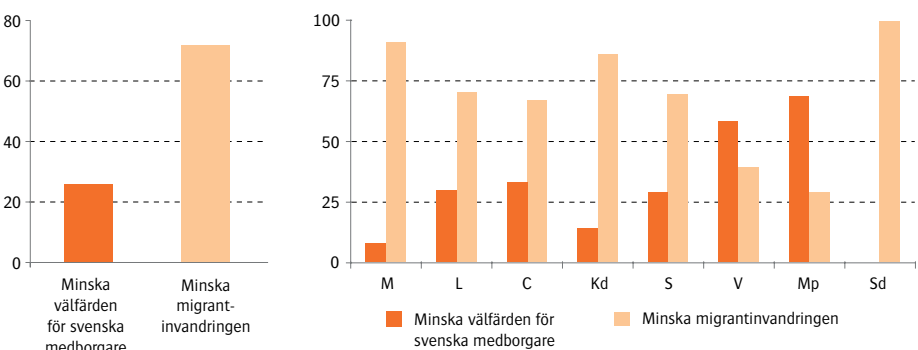
Om pengarna inte räcker och skattehöjningar är uteslutna finns ett alternativ till bidrags-sänkningar som drabbar alla lika, nämligen en reducering av antalet inkommande migranter. Demoskop frågade:

Skall man då minska välfärden för svenska medborgare eller skall man minska migrantinvandringen?

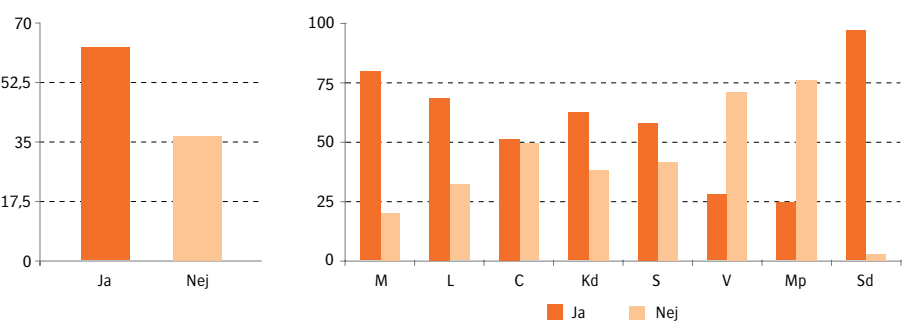
I valet mellan att leva på bidrag och att ha en anställning, vilka tror du är mest benägna att leva på bidrag, är det svenska medborgare eller migranter? Eller är det ingen skillnad?

Om skattepengarna inte räcker, skall man då minska välfärden för svenska medborgare eller skall man minska migrantinvandringen?

För att migranter skall få svenskt medborgarskap krävs att de bott ett visst antal år i Sverige. Bör reglerna i stället ändras så att det krävs att man arbetat och betalat skatt motsvarande tid?

Här är utfallet otvetydigt. Hela 72 procent av de tillfrågade anser att migrationen ska begränsas. Bara 26 procent svarar "nej" och föredrar alltså att välfärden minskas. Hur får man detta att gå ihop med den strävan efter likabehandling som de tidigare svaren tyder på? Närmast till hands ligger tolkningen att alla svenskarna tycker att alla som bor i landet ska ha samma behandling och om denna princip kostar för mycket så är den bästa lösningen att förhindra att så många kommer hit. Svenskarna vill inte ändra sitt samhälle och sin livsstil.

DET BÖR STÄLLAS HÖGRE KRAV PÅ DEM SOM SLÄPPS IN

Naturligtvis förstår svenska folket att migrationsprojektet blir desto dyrare för skattebetalarna ju mindre migranterna arbetar. Om staten säkerställer att de som söker medborgarskap i Sverige verkligen kommer att kunna försörja sig lättas bördan avsevärt. Vore det en bra idé? Demoskop frågade:

För att migranter skall få svenskt medborgarskap krävs att de bott ett visst antal år i Sverige. Bör reglerna i stället ändras så att det krävs att man arbetat och betalat skatt motsvarande tid?

63 procent kräver arbete och skattebetalning som villkor för medborgarskap. 37 procent vill behålla nuvarande regelverk. I stora drag verkar svenska folkets inställning ganska tydlig. Om pengarna inte räcker så måste volymerna skäras ned. Någon stark vilja att betala mer skatt eller minska på bidragen redovisas inte. Stora skillnader finns mellan anhängare av olika partier. På den sista frågan om arbete och skattebetalning, till exempel, svarar 71 procent "ja", medan 29 procent svarar "nej" av alliansväljarna. Motsvarande siffror för regeringspartierna och Vänsterpartiet är 46 respektive 54 och för Sverigedemokraterna 97 respektive 3. Vill du veta mer finns undersökningen på dnv.se

Hur ser ett kontantlöst samhälle ut?

Björn Eriksson är med sin bakgrund som rikspolischef, president över Interpol och landshövding van vid mediebevakning. Men han har sällan rönt ett sådant stort internationellt medieintresse som efter att han drog igång ”Kontantupproret” till strid för rätten till kontanter.

MEDIER FRÅN ANDRA EUROPEISKA LÄNDER och nu också från USA och Kina börjar höra av sig till mig. De undrar varför Sverige som tidigare har setts som landet lagom har blivit så extremt. Jag intresserar mig för frågan om rätten att kunna använda kontanter, något som i de flesta länder inte ens behöver diskuteras. De anser alltså att vi är extrema också när det kommer till just kontanter. Jag har fått besök av kinesisk TV, intervjuats av CNN och BBC, liksom av franska och tyska tidningar. Närmast väntar en intervju med New York Times.

VARFÖR HAR DU MED DIN BREDA BAKGRUND INTRESSERAT DIG FÖR JUST KONTANTER? FINNS DET INTE STÖRRE SAMHÄLLSPROBLEM ATT FOKUSERA PÅ?

Det hela började med att jag skulle ta ut pengar ur bankomaten i den lilla orten Kisa, men hänvisades istället till den lokala ICA-butiken. Då kände jag att något var allvarligt fel. Kontanter är ett av två legala betalningsmedel i Sverige och man ska inte vara beroende av storstäder för att kunna använda sig av kontanter. Vem vet dessutom hur länge de lokala handlarna klarar sig i småorter?

MEN KONTANTUPPRORET RÖR VÄL INTE BARA SMÅORTER UTAN LANDET I STORT?

Ja, såväl kontanterna som möjligheten att använda sig av kontanter minskar successivt i hela landet. Frågan handlar inte bara om att människor tycker att det är smidigt att använda kort istället för kontanter. Jag tycker också det är smidigt att använda mig av kort. I själva verket är det storbankerna som driver på för att kontanterna ska försvinna och det beror endast på vinstintresse från deras sida. Prat om säkerhetsaspekter och hygien är dåliga argument som inte håller för närmare granskning. Det är för mig obegripligt att de för fram så många enfaldiga argument.

VI TALAR MED MÅNGA FÖRETAGARE SOM UPPLEVER DET PROBLEM SOM DU BESKRIVER. DET KAN JAG TÄNKA MIG. DET ÄR I SYNNEHET SMÅFÖRETAGARNA SOM HAMNAR I KLÄM. DET KAN BERO PÅ MÅNGA SAKER. EN DEL VILL INTE SKAFFA KORTMASKINER FÖR ATT KOSTNADEN ÄR

Björn Eriksson oroar sig för det kontantlösa samhället.

saftig, andra kanske inte ens har tillgång till internet och därför inte kan förlita sig på att korten fungerar när kunden ska betala. När den lokala banken dessutom slutar att hantera kontanter blir det svårt att göra sig av med dagskassan. Alternativen blir dyra. En del tvingas till och med flytta verksamheten eller helt sonika lägga ned den.

» Staten har lämnat över ansvaret för kontanterna till privata banker «

MEN VARFÖR SKULLE BANKERNA EGENTLIGEN HA NÅGONTING EMOT KONTANTER?

Det är egentligen väldigt enkelt. Bankerna primära syfte är att tjäna så mycket pengar som möjligt och bankerna tjänar mer pengar på digitala än på kontanta transaktioner. Kortverksamheten är en av bankernas kassakor eftersom de får betalt för varje kortköp, vilket inte är fallet med kontantbetalning. Om de skulle lyckas få

bort kontanterna helt och hållet, så att det bara finns kortbetalningar att tillgå, kan de införa vilka kortavgifter det vill. Det är det finurliga med monopolställning. De försökte dessutom att införa transaktionskostnader för tjänsten Swish, med vilken man skickar pengar till andra utan väntetid. Där gick de dock ut för hårt och tvingades senare att backa.

OM NU KONTANTER ÄR ETT AV TVÅ LEGALA BETALNINGSMEDEL, VARFÖR INGRIPER DÅ INTE STATSMAKTEN?

Det beror på att staten har lämnat över ansvaret för kontanterna till privata banker. Traditionellt har kontanthantering varit Riksbankens uppgift, men 2005 lämnades uppgiften över till bankerna som nu ska sköta detta gemensamt genom Bankernas depå, BDB. Denna organisation samägs i sin tur av de fem största bankerna och är den enda aktören på marknaden. Så bankerna kan i praktiken göra som de vill och sätta vilka priser de vill. Samma banker grundade dessutom 2010 Bankomat AB, vilket ser till att det över huvud taget finns möjlighet att ta ut kontanter. Det är naturligtvis av samma anledning som antalet bankomater blir färre och färre.

DET DU BESKRIVER LÅTER JU ONEKLIGEN PROBLEMATISKT. MEN VARFÖR GÖR DÅ POLITIKERNA INGENTING?

Det är det jag försöker ändra på. Det är dock få politiker som verkar intressera sig för frågan. Jag försöker också få till stånd en debatt mot bankerna, men har i nuläget fått ett tiotal avbokade TV-debatter. De törs tydligen inte sätta sig ner och diskutera frågan sakligt utan påstår istället att Kontantupproret skulle vara ett särintresse de inte behöver förhålla sig till. Jag skulle snarare säga att storbankerna är ett särintresse. De har faktiskt fått en uppgift av staten att hantera, då bör de också kunna ställas till svars.

Det finns bara två andra sätt att kunna diskutera saken med dem. Det första är att gå på aktieägarmöten, det andra att kalla upp dem till regeringen. Då är de så illa tvungna att svara på frågor. □

Nytt förslag: Höjd skatt för fåmansbolag

Att regeringen är i stort behov av större skatteintäkter är ingen nyhet. Regeringens utredare har nu föreslagit att de svenska småföretagen ska beskattas hårdare genom att göra om de så kallade 3:12-reglerna.

UTREDARENS FÖRSLAG INNEBÄR att det kommer att bli svårare för de företagare som är både löntagare och aktieägare i bolaget att plocka ut inkomst av kapital i istället vanlig lön. Regeringen beräknar att kunna häva in 4,8 miljarder med de nya skattereglerna.

Verktygen som föreslås är flera. Dels ska delägarna vara tvungna att ta ut en högre lön i dagsläget för att få använda sig av reglerna, dels ska skatteuttaget på kapitalinkomsterna höjas från dagens 20 till 25 procent. Sverige har dessutom redan höga kapitalinkomster. Genomsnittet i omvärlden ligger på omkring 17 procent.

Regeringen hävdar att de nya reglerna syftar till att komma åt höginkomsttagare som skapar bolag för att undvika höga skattebetalningar. Detta problem finns, men de som kommer att drabbas hårdast är de 300 000 minsta företagen, vilka får försämrade skattevillkor.

Det är dock inte bara skattevillkoren som blir sämre. De redan avancerade 3:12-reglerna kommer med utredningens förslag att bli svårare att tillämpa, vilket särskilt drabbar just småföretag som sällan har tillgång till juridisk expertis. I dag används regelverket av omkring 70 procent av alla fåmansföretag – om regeringens avsikter blir verklighet riskerar den siffran att minska.

Småföretagens situation är ansträngd redan som det är. Att då höja skatterna också på inkomst av kapital är en ytterligare signal om att regeringen inte vill lyssna på småföretagarna. Om det är något företagarna inte är i behov av är det ytterligare krångliga regelverk.

Regeringens har på sista tiden föreslagit flera lagförslag som slår hårt mot småföretagare. Detta sänder signaler till näringslivet och försämrar inte bara företagarnas situation, utan minskar också drivkraften att starta nya företag i en tid när behovet är stort.

Förslaget om 3:12 reglerna ska nu ut på remiss och Företagarombudsmannen vid Den Nya Valfärden kommer att med alla kraft arbeta för att förslaget inte blir verklighet. □

Företagarklimatet i varje fall inte påtagligt sämre

Sedan 1999 har Den Nya Valfärden med hjälp av opinionsundersökningsföretaget Skop mätt allmänhetens uppfattningar om företagarklimatet.

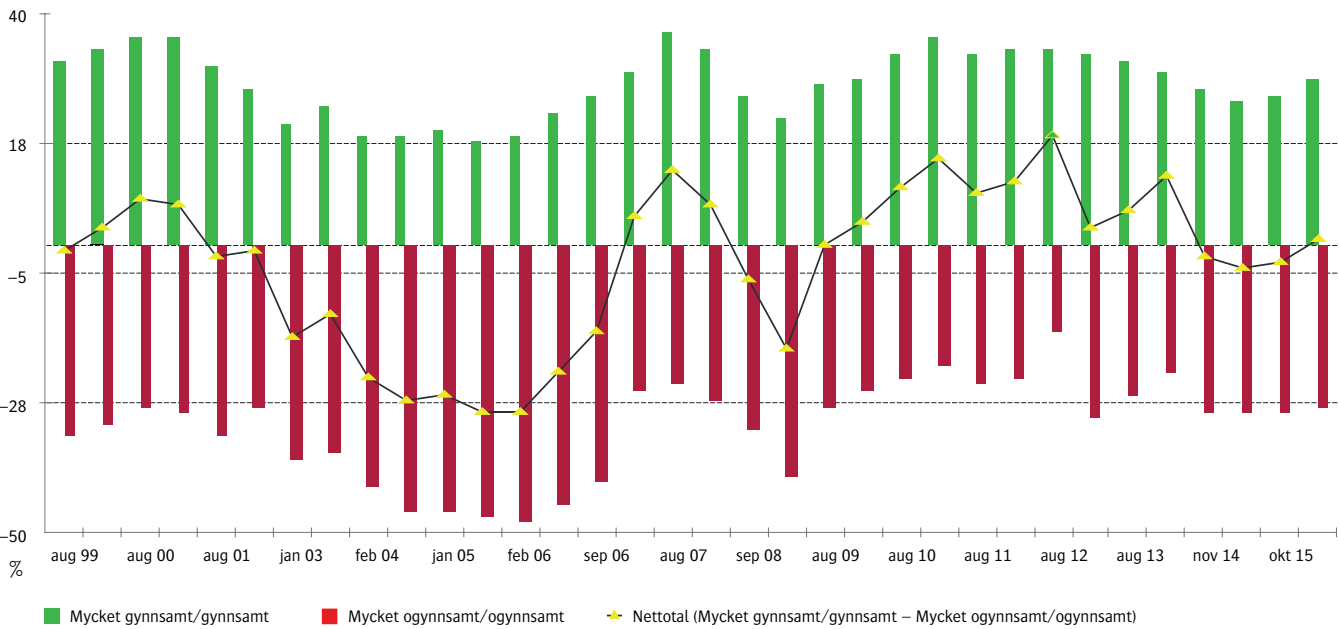
Den fråga som ställts har alltid varit densamma, nämligen:

I Sverige pågår en debatt om företagarklimatet, det vill säga om det råder gynnsamma eller ogynnsamma villkor för företag i Sverige idag. Anser Du att företagarklimatet för den som själv vill starta och driva småföretag i Sverige idag är mycket gynnsamt, gynnsamt, varken/eller, ogynnsamt eller mycket ogynnsamt?

Man kan tycka att det vore bättre att fråga företagare än allmänheten om företagarklimatet. Företagarnas uppfattningar är naturligtvis också viktiga. Men allmänheten består av de potentiella företagarna. Om politikerna vill att företagsamheten ska blomstra och fler människor ska starta företag blir det viktigt hur potentiella företagare ser på saken, inte bara de som redan etablerat sig som företagare.

DEN NYA VÄLFÄRDEN har i decennier verkat för ett bättre företagarklimat i Sverige. Av diagrammet kan man få en fingervisning om hur pass framgångsrik denna verksamhet varit. Man verkar kunna göra två observationer. Den första är att allmänhetens uppfattning om företagarklimatet till viss del bestäms av vilka partier som sitter vid makten. Nettotalet segade sig över mittlinjen – som inte i

Hur allmänhetens åsikt om företagarklimatet utvecklats

sig är något eftersträvansvärt läge utan bara innebär att det är lika många människor som tycker att företagarklimatet är bra som de som tycker att det är dåligt – under alliansregeringens period 2006 – 2014. Under vänsterregeringarna har nettotalet sjunkit

under mittlinjen.

Den andra observationen är att de förändringar som inträffar är skäligen obetydliga och relativt oföränderliga över tid. Kanske finns det någon förklaring till det till synes märkvärdiga faktum att nettotalet hela tiden

oscillerar kring den linje där frågan om företagarklimatet är oavgjord och lika många svarar "bra" som de som svarar "dåligt". □

Kolumn

Den politiska trianguleringens baksida

TRIANGULERING ÄR EN HISTORISK metod som framgångsrikt använts för att mäta höjder och avstånd. Från 1600-talet till GPS-systemets tillkomst har triangulering hjälpt mänskligheten att skapa skalenliga kartor. Men hur är det då med den sentida politiska trianguleringen, som innebär att man söker överge sin egen inställning i en fråga till förmån för en annan som ligger mellan den egna ursprungliga och sin motståndares?

Syftet är allt annat än ideologiskt rakryg- gat, utan en medveten taktik, när det gällde moderaterna, att söka locka väljare från det politiska mittfältet till det egna partiet för att vinna val. Metoden kan parafraseras med hänvisning till komikern Groucho Marx som, fritt översatt, hävdade: "Jag håller hårt på mina principer, men om dom inte passar er så har jag andra".

Det mest stötande med den politiska trianguleringen är att den syftar till att vinna val utan att idéerna har fast förankring i den egna ideologin. För mig som blev engagerad i moderaterna redan 1969 och därmed inskolad i ett helt annat tänkande – som jag fortfarande hedrar i politiken - gäller att föreslå idéer utifrån den egna övertygelsen

och erbjuda dessa till väljarna att ta ställning till. Är argumenten, och ideologin, genomtänkt och logisk ökar chansen att på ett ärligare sätt än genom triangulering vinna val. Viktigast av allt är: denna mera renhåriga politiska strategi är långsiktigt mera hållbar, trovärdigare, förutsebar, och genom detta tryggas ideologin som politisk bas.

I svensk politik kan konsekvenserna av moderaternas, och delvis även alliansens, trianguleringsiver inför valet 2006 nu avläsas, med bäring också på valen därefter 2010 och 2014. Och inte minst - inför valet 2018. Det positiva med trianguleringstaktiken var en stor valframgång för alliansen 2006 som mattades 2010 för att försvinna 2014. Det mest negativa med trianguleringen är dock inte den relativt kortvariga framgången med att lyckas vinna över mittenväljare, utan det vacuum som nu har uppstått med kraftlös, närmast räddhågsen, borgerlig politisk opposition.

Det är ingen större bedrift att i riksdagen välla den ytterst svaga rödgrön minoritetsregeringen. Och istället för att fortsätta släppa igenom en skadlig socialistisk ekonomi - aktivt stödd av vänsterpartiet - lotsa fram en gemensam alliansbudget som skulle få en

klar majoritet i riksdagen - utan en förhandling med SD. Men vi ser nu tyvärr i rikspolitiken trianguleringens efterbörd. Ingen av alliansledningarna vågade ta striden mot vänsterekonomin genom att presentera en gemensam budget som ett reellt alternativ i höstens budgetdebatt.

Denna rädsla bygger till stor del på tidigare, kanske i oträngt mål, slaktade heliga ideologisk kor på trianguleringsidéns altare. Dessa är nu svåra att väcka till liv igen utan att de som försöker betraktas som politiska opportunist, vilket gör alliansen än mer avvaktande i sin oppositionsroll.

Detta är olyckligt inför de två år som återstår av mandatperioden. Främst av tre skäl:

- 1) Det är inte ansvarsfullt mot de borgerliga väljare som vill ha en borgerlig politik där det är möjligt att åstadkomma.
- 2) Det är en dålig strategi för att optimera möjligheterna att vinna valet 2018, det torde snarare ge omvänd effekt.
- 3) Det är skadligt för Sverige, för svenska löntagare och företag att tvingas leva i en vänsterekonomisk utveckling varje enskilt år som detta kan undvikas.

Det är tid att visa politiskt mod, att lägga fram en gemensam alliansbudget med syfte

att förbättra Sverige och svenska medborgares ekonomiska utveckling och – som bonus – kanske få en alliansregering redan innan valet 2018! □

Finn Bengtsson
Riksdagsledamot (M),
grundare och styrelseledamot
av 16 juni-stiftelsen

De dolda skatterna i arbetsgivaravgiften

Arbetsgivaravgiften är en dold skatt som stjälar löneutrymme och höjer kostnaden för att anställa. Dessutom är försäkringsmässigheten så dålig att arbetsgivaren ofta betalar för kompletterande försäkringar. Det är dags för politikerna att tala klarspråk om smygbeskattningen.

ARBETSGIVARAVGIFTENS GENERELLA SYFTE är att finansiera olika delar av socialförsäkringssystemet, bland annat ålderspensionen, sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen. Avgiften betalas in av arbetsgivaren och uppgår till 31,42 procent av din bruttolön. Således bidrar arbetsgivaravgiften till att arbetskraftskostnaderna i Sverige ligger på en hög nivå och att många företag därför tvekar inför nyanställningar.

Trots att arbetsgivaren formellt sköter inbetalningarna så är det inte enbart arbetsgivaren som bär kostnaden. Arbetsgivaravgiften är indirekt en skatt på arbete som tas ur löntagarnas löneutrymme. Löntagare avstår en högre lön för att arbetsgivaren istället betalar in avgifter till socialförsäkringssystemet.

Själva begreppet avgift är emellertid förvillande. Avgiften är inte så mycket en avgift som en dold skatt som många inte ens känner till existerar. Ännu färre känner till att denna dolda skatt i sig innehåller dolda skatter och att den så kallade försäkringsmässigheten är provocerande låg.

En tredjedel av arbetsgivaravgifterna har ingen koppling alls till försäkringssystemet. Denna del kallas den allmänna löneavgiften och är rent juridiskt en skatt med egen lagstiftning och erbjuder ingen försäkringsmässig förmån överhuvudtaget. Således behöver en utländsk arbetsgivare som inte har ett fast driftställe i Sverige, och därför inte är skattskyldig här, ej heller betala den allmänna löneavgiften.

Den allmänna löneavgiften infördes i arbetsgivaravgiften för att finansiera Sveriges inträde i EU. Då låg den på 1,5 procent. Idag har den vuxit till 9,65 procent och är den näst största posten efter ålderspensionsavgiften. Den allmänna löneavgiften fungerar som en regulator för att hålla arbetsgivaravgiften på samma nivå år efter

år. Om exempelvis sjukförsäkringsavgiften sjunker höjs den allmänna löneavgiften. I år beräknas denna dolda skatt dra in närmare 162 miljarder kronor till statskassan.

De andra delarna av arbetsgivaravgiften är förvisso kopplade till försäkringssystemet, men bara till en viss gräns. Försäkringsmässigheten upphör vid årslöner över 7,5 prisbasbelopp, motsvarande 332 500 kronor. När lönesumman överstiger detta belopp har man nått det så kallade förmånstaket, vilket innebär att kopplingen mellan avgift och förmån försvinner. Istället övergår avgiftsinbetalningarna över förmånstaket till att bli skatteinbetalningar som går rakt in i statskassan. Den som tjänar över 28 000 kronor i månaden får, trots större inbetalningar till socialförsäkringssystemet, inga ytterligare förmåner jämfört med de som tjänar mindre.

När förmånstaket på 7,5 prisbasbelopp infördes på 1970-talet var det väldigt få som berördes. Idag är situationen en annan. Eftersom förmånstaket är så lågt satt får allt fler en allt mindre andel av exempelvis sjuklönen försäkrad genom arbetsgivaravgifterna.

Arbetsmarknadens parter är medvetna om problemet och tar hänsyn till det i avtalsförhandlingar. Detta är anledningen till den uppsjö av kompletterande avtalsförsäkringar och tjänstepensioner som ska komplettera de försäkringar som inte finansieras fullt ut genom arbetsgivaravgiften. Komplementförsäkringarna driver upp arbetskraftskostnaden rejält. För tjänstemän som har ITP 2-avtalet betalar arbetsgivaren in närmare 48 procent av lönen i totala sociala avgifter. Och även dessa avgifter betalas i slutändan genom att arbetstagaren avstår löneutrymme.

Arbetsgivaravgiften har således blivit en kassako åt staten, som kan tillgodoräkna sig överskottet som kommer in när allt

fler slår i förmånstaket. Om förmånstaket står still kommer försäkringsmässigheten att sjunka successivt allteftersom lönerna stiger. Förlorarna är arbetsgivarna som kommer behöva betala allt mer i komplementförsäkringar. Anställda drabbas också eftersom de avstår lön för inbetalningar som ger allt mindre förmåner. Men de som står långt från arbetsmarknaden är också förlorare. De höga arbetsgivaravgifterna håller kvar dem i arbetslöshet eftersom det är för dyrt att anställa.

Politikerna förväntar sig att medborgarna ska vara ärliga med skatten. Nu är det dags för politikerna att göra detsamma. Först bör den allmänna löneavgiften slopas helt och hållet. Sedan bör förmånstaket höjas eller arbetsgivaravgiften sänkas. Eller förklara för svenska folket i exakt vilken omfattning de smygbeskattas. □

Adam Rydström
Företagarombudsmannen

Orsa har beslutat köpa marknadsföringstjänster i strid mot lag

Orsa kommun kritiseras i en utredning av Konkurrenskommissionen för att beslutat att köpa tjänster för turistinformation och marknadsföring i strid mot lag.

ORSA KOMMUN har beslutat att i strid med upphandlingslagen och utan föregående upphandling teckna avtal med ett bolag om marknadsföringstjänster. Avtalet gäller under en sexårsperiod från 1 januari 2016 till 31 december 2021, med automatisk förlängning om tre år åt gången. Avtalet värderas till minst 10 miljoner kronor, exklusive moms.

Bolaget som kommunen ska teckna avtal med, Visit Dalarna AB, ägs delvis av kommunen, men aktiemajoriteten ägs av huvudsakligen privata intressenter i besöksnäringen. Redan på grund av detta går det inte för kommunen att åberopa det så kallade "in-house-undantaget" som annars skulle kunna göra det möjligt att kringgå kravet på annonserad upphandling.

– Kommunens agerande strider mot upphandlingslagen, EU-direktiven och har helt satt konkurrensen ur spel. Agerandet riskerar att gynna berörda privata intressenter på ett otillbörligt sätt. Det finns därför anledning att kritisera kommunen, säger Inger Ridderstrand-Linderoth, ordförande i Konkurrenskommissionen. □

Sundsvalls kommun ställde olagligt kollektivavtalskrav

Sundsvalls kommun kritiseras av Konkurrenskommissionen för att vid upphandling av varor och tjänster kräva att leverantörer har kollektivavtal. Det strider mot upphandlingslagen.

SUNDSVALLS KOMMUN fattade beslut om att i sin lokala inköpsstrategi – som styr hur kommunens nämnder och bolag ska agera vid upphandling – införa ett obligatoriskt krav på att anlita leverantörer och underleverantörer ska erbjuda kollektivavtal till sina anställda.

Detta krav strider dock mot lagen om offentlig upphandling samt EU-rättens bestämmelser om fri rörlighet av varor och tjänster som syftar till att öka handeln och konkurrensen inom unionen.

– Hela kommunen med sina bolag upphandlar varor och tjänster för totalt 2,5 miljarder kronor per år. Under kommissionens utredning har det framkommit att kommunen känner till att kollektivavtalskravet strider mot lagar och regler på upphandlingsområdet. Det är också anmärkningsvärt att kommunen vid sina upphandlingar ska ställa ett olagligt krav på presumtiva leverantörer. Därför finns skäl att rikta allvarlig kritik mot kommunen, säger Per-Arne Sundbom, som vid tidpunkten för kritiken var ledamot i Konkurrenskommissionen. □

Kolumn

Riskfyllt spel med identitetspolitik

GQ MAGAZINE TECKNADE för en tid sedan ett för socialdemokrater intressant porträtt av Jeremy Corbyn och det brittiska Labour. Från att ha gått från ett parti som omgärdats av arbetarromantik och ädla ideal till ett parti där antisemitismen tagit överhanden som ett led i en okontrollerad identitetspolitik i ett arbetareparti. Det finns paralleller med den svenska utvecklingen.

Med Jeremy Corbyn har inte detta avstannat utan snarare tvärtom, det har ökat i omfattning. Exempelen på detta är inte svåra att finna. Aysegul Gurbuz i Lutons stadsfullmäktige tvingades att avgå efter att han utropat Hitler till den störste ledaren någonsin, Naseem "Naz" Shah var tvungen att avsäga sig sin plats i underhuset efter att ha lanserat sin lösning på Israel-Palestinakonflikten genom att omlokalisera Israel till USA.

MED EN MINSKANDE traditionell arbetarklass, känd för sitt bullriga sätt och sitt goda hjärta, har Labour satsat på minoritetsgruppernas stöd. Vad är 370 000 judars stöd värt mot 3,1 miljoner muslimer? Jeremy Corbyn har benämnt Hamas, i många länder internationellt klassad som terroristorganisation med sin ideologiska bas i Muslimska Brödrskapet, som "vänner" eller "vänskapligt sinnade".

Parallellerna med den svenska socialdemokratins utveckling är slående. Med en krympande bullrig, men godhjärtad, arbetarklass valde socialdemokratin att rekrytera nästa generations väljare ur de olika flyktningvågor som anlänt till Sverige sedan militärkuppen i Chile.

Integrationen var inga större problem visade det sig då Chiles

utbildningssystem höll en hög klass och skapat av Spanien under tiden som som kolonialmakt. Med denna erfarenhet drog Socialdemokraterna den felaktiga slutsatsen att framtidens väljare låg i migrations- och flyktingströmmarna. Men glömde bort att inom dessa flyktingströmmar fanns stora, och oförsonliga samt dödliga motsättningar samt att kommande års flyktingar inte alls hade en arbetsmarknadsadekvat utbildning.

SOCIALDEMOKRATERNA BORDE dessutom ha lärt efter Balkan-konflikten att Kosovo-albaner och serbiska kristna inte älskar varandra. Eller slitningarna mellan turkiska nationalisterna och kurder. De nationalistiska "Grå vargarna", som tidigare bostadsminister Mehmet Kaplan umgicks med har en syn på armenier och kurder som i bästa fall kan kallas att den präglas av djupt förakt.

Det parti som tydligast gjort identitetspolitiken till sin är Stefan Löfvens "naturliga samarbetspartner" Miljöpartiet.

MILJÖPARTIET STÅR MYCKET lågt i kurs i LO-kollektivet. Mindre än hälften av LO-medlemmarna är positivt inställda till dagens regeringssamarbete mellan Stefan Löfvens Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Sammanlagt 57 procent av LO-medlemmarna väljer i stället något av de två regeringsalternativ där Alliansen ingår att jämföra med MP/S-alternativet visade en undersökning gjord av Demoskop i maj 2016. Trots detta ställer Stefan Löfven som explicit krav på Liberalernas invit om samarbete att MP ingår i alla olika alternativ när frågan restes i oktober. Socialdemokraternas krav för att inleda ett samarbete har inte stöd i den grupp som borde vara dess kärnväljare. LO-kollektivet.

Labour kan mycket väl inom kort sprängas inifrån i en mix av antisemitism, där etniska konflikter med mer än tusen år på nacken och identitetspolitik blir dynamiten. Det vi ser idag i Socialdemokraterna liknar detta samtidigt som samarbetet med MP inte ses med blida ögon av arbetare inom LO-kollektivet. Om LO inte ställer upp på en sådan utveckling, tillsammans med ett part de dessutom ogillar i form av MP, ser Socialdemokraternas framtid mörk ut. □

Johan Westerholm
Ledarsidorna.se

En återgång till svartjobben

ROT- och RUT-avdragen har varit gynnsamma för Sverige. Många tidigare svarta jobb har blivit vita, nya arbetstillfällen har tillkommit och allt fler har fått möjlighet att köpa tjänster de annars inte haft råd med.

EFTER ATT ALLIANSREGERINGEN infört ROT- och RUT-avdragen sågs snabbt en tydlig positiv effekt. Skatteverket meddelade att acceptansen att anlita svart arbetskraft minskade och alltfler hushåll valde därmed att köpa vita tjänster. Den utvecklingen var fördelaktig för både konsumenter och utförare. När jobben blir vita måste dessutom företagen betala in arbetsgivaravgifter, moms och inkomstskatter – varför avdragen också varit en framgång för staten. Inte minst skapade avdragen många nya jobb för småföretagare och alltfler fick helt plötsligt råd att renovera sina lägenheter och underlätta sitt vardagspussel.

Trots avdragens framgångar svek Stefan Löfven sitt vallöfte om att inte röra ROT-avdraget. Hantverkarnas förhoppningar om en fortsatt positiv utveckling grusades snabbt efter regeringsskiftet, då ROT-avdraget sänktes från 50 till 30 procent av arbetskostnaden.

Föga förvånande har resultaten av regeringens sänkning redan börjat synas. I somras meddelade Skatteverket att antalet företag som utfört ROT-arbeten minskat med 16 procent. Efter att regeringen sänkt taket för RUT-avdraget minskade också antalet företag inom RUT-sektorn. Paradoxalt nog vittnar byggvaruhandeln om en ökad försäljning – antingen har väldigt många börjat bygga och renovera på egen hand eller så utförs alltfler arbeten svart, utan några papper och därmed helt utan säkerhet ifall något skulle inträffa. Det sätter både leverantören och kunden i en sämre sits.

Den nuvarande utvecklingen gynnar företagare som är beredda att utföra svartarbete på de laglydiga företagarnas bekostnad. Det blir då en tuff konkurrenssituation för den företagare som faktiskt anstränger sig för att följa de lagar och bestämmelser som finns. □

Lunds kommun ska köpa underhållstjänster för det planerade spårvägsnätet i strid mot lag

Lunds kommun kritiseras i en utredning av Konkurrenskommissionen för att ha beslutat köpa drifts- och underhållstjänster från ett delägt företag utan annonserad upphandling.

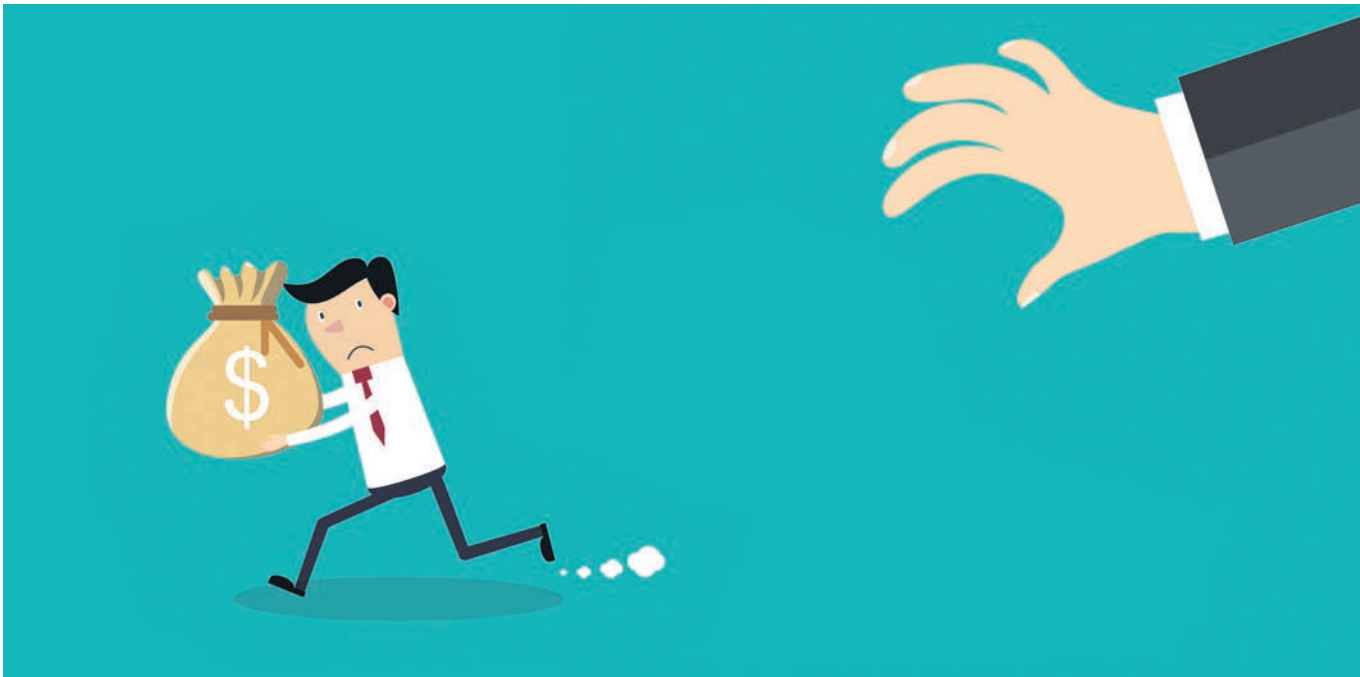
TEKNISKA NÄMNDEN I LUNDS KOMMUN beslutade i maj 2016 att tillsammans med Krafringen Service AB arbeta fram en avsiktsförklaring där kommunen ska köpa framtida drift- och underhållstjänster av det planerade spårvägsnätet direkt från bolaget.

Något undantag för att köpa dessa tjänster direkt från Krafringen Service AB föreligger inte, även om kommunen är huvudägare i Krafringen-koncernen. Servicebolaget bedriver nämligen

en alltför stor extern verksamhet för att affären ska anses utgöra ett tillåtet "internt köp".

– Det spårvagnsnät som ska underhållas är fortfarande i ett planeringsstadium. Kommunen har därmed gott om tid för att genomföra ett öppet annonserat upphandlingsförfarande, säger Inger Ridderstrand-Linderoth, ordförande i Konkurrenskommissionen.

– Genom att kringgå denna lagstadgade annonseringsskyldighet och istället vända sig direkt till ett specifikt bolag riskerar kommunen att sätta konkurrensen ur spel. Det finns därför anledning att kritisera förfarandet, avslutar Inger Ridderstrand-Linderoth. □

Problemet med subventionerade anställningar

Sedan Alliansregeringen införde nystartsjobben och instegsjobben har antalet subventionerade anställningar exploderat. I en del branscher har fackförbund anklagat företag som använder subventionerad arbetskraft för att snedvrida konkurrensen. Media har gång efter annan rapporterat om hur företag systematiskt missbrukat och fuskat till sig subventioner. De subventionerade anställningarna har fått dåligt rykte.

SUBVENTIONERADE ANSTÄLLNINGAR syftar till att hjälpa människor som står långt från arbetsmarknaden att få ett jobb. Arbetsförmedlingen ger stöd till arbetsgivare som kompensation för eventuell risk och produktionsbortfall. Anställningsstöd till funktionshindrade kompenserar arbetsgivaren i en omfattning som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan. De som är fullt arbetsföra får däremot ut på förhand fastställda subventionsgrader, ofta i samma storlek som de funktionshindrade.

För Nystartsjobb och Instegsjobb får arbetsgivaren upp till 63 respektive 80 procent av lönen i bidrag. Kraven för att få bidragen är lågt ställda. Arbetstagaren ska vara nyanländ eller ha varit arbetslös en längre tid. Många arbetsgivare ser denna möjlighet till billig arbetskraft som en konkurrensfördel, inte minst för att vinna offentliga upphandlingar.

Efter att företrädare för taxibranschen kritiserat Arbetsförmedlingen för att subventionera alltför många anställningar, beslöt sig myndigheten för att undersöka hur stöden påverkar branschen. Granskningen visar att vissa bolag som nyttjar bidragen har en tredubbel större vinstmarginal än

snittet i branschen. På vissa orter har mer än hälften av taxiföretagen bidrag från Arbetsförmedlingen. Dessutom saknades underlag för cirka 30 procent av de slumpvist utvalda utbetalningarna som granskats. Således är det inte bara taxiföretagen som ska oroa sig över pengarusllningen. Skattebetalarna kan räkna med felaktiga utbetalningar i mångmiljonklassen.

OCH DET ÄR INTE BARA TAXIBRANSCHEN som är drabbad. I städbranschen anger 76 procent av Almegas medlemsföretag att bidrag används för att vinna upphandlingar. Cyniskt nog väljer det offentliga Sverige att blunda för att Arbetsförmedlingen subventionerar bolag så att de kan vinna upphandlingar till lägsta pris. Förlorarna är företag som inte utnyttjar bidrag utan istället försöker konkurrera på marknadsekonomiska principer. De principer som politikerna säger sig stå bakom.

Att subventionerna utnyttjas av många bolag betyder dock inte att de har förbättrat integrationen på det sätt som var tänkt. Ur ett politiskt perspektiv har de generösa anställningsstöden snarare blivit en belastning i integrationsdebatten. Inte ens

instegsjobbens 80 procent i lönesubvention har förmått arbetsgivare att anställa nyanlända i någon större utsträckning. Cirka 4 000 har instegsjobb idag, trots fjolårets rekordhøga migrationstal. Politikerna har satsat allt på ett kort och har inte några bra kort kvar att spela.

FRÅN BORGERLIGT HÅLL framför bland annat Liberalerna behovet av fler enkla jobb med lägre ingångsløner för att få nyanlända i arbete. Men de lønenivåer som föreslås, cirka 14-16 000 i månaden, är högre än arbetsgivares kostnader för nystartsjobb och instegsjobb.

Sveriges företagare behöver lägre kostnader för att anställa. Men likt medicin ska subventioner endast delas ut sparsamt och till de grupper som verkligen behöver dem. Istället för bidrag som kan utnyttjas av sluga arbetsgivare bör den generella kostnadsbilden ses över. Sänkta arbetsgivaravgifter, slopat sjukløneansvar och mindre regelkrångel skulle ge samtliga företag incitament att anställa. Det skulle också leda till en sundare konkurrens och mindre bidragsfusk. Och det borde ingen politiker kunna ha någon invändning emot. □

Folkhälsomyndighetens upphandling av pandemi-vaccin strider mot lag

I en utredning av Konkurrenskommissionen kritiseras Folkhälsomyndigheten att för att ha tecknat garantiavtal om pandemivaccin utan annonserat upphandlingsförfarande.

NÄR FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN fått regeringens uppdrag att upphandla ett avtal som säkerställer Sveriges tillgång till ett pandemivaccin vände sig myndigheten direkt till två företag och tecknade avtal med dessa utan annonserat upphandlingsförfarande.

Enligt huvudregeln ska upphandlingar annonseras så att tänkbara leverantörer ges möjlighet att komma in med anbud. Av utredningen framgår att Folkhälsomyndigheten dessutom kände till att det fanns fler intresserade leverantörer som borde kunnat komma ifråga för i vart fall en formell anbudsgivning.

Inger Ridderstrand-Linderöth.

– Att teckna avtal på det sätt Folkhälsomyndigheten nu har gjort, strider mot upphandlingslagen och har satt konkurrensen ur spel, säger Inger Ridderstrand-Linderöth, ordförande i Konkurrenskommissionen. Det finns därför anledning att rikta allvarlig kritik mot myndigheten.

Pandemiavtalet riskerar nu att förklaras ogiltigt och Folkhälsomyndigheten att få betala skadestånd till förfördelade leverantörer. Myndigheten kan även tvingas betala upphandlingsskadeavgift med maximibeloppet 10 miljoner kronor. □

FAKTA: Företagarombudsmannen

Företagarombudsmannen verkar för ett bättre företagarklimat. Genom att utreda och publicera konkreta exempel på brister i företagarklimatet sätter Företagarombudsmannen fokus på hur detta ser ut och hur det kan förbättras. Den Nya Valfärden startade

Företagarombudsmannen år 2000 och sedan starten har över 250 utredningar genomförts. Har du frågor eller vill anmäla ett ärende? Kontakta oss gärna. Företagarombudsmannen tar inte betalt för utredningar och givetvis kan du som anmälare vara anonym.

Företagarombudsmannen
Box 5624
114 86 Stockholm
www.dnv.se
E-mail: fo@dnv.se

Svensk bostadspolitik: så här gick det till

Vi bygger för lite. En analys jag gjort för Murmestare Embetet visar att med det relevanta måttet, dvs bostadsbyggandet relaterat till befolkningen, byggde vi 2015 ca 42 procent av vad vi gjorde 1939, sista året utan hyresreglering.

Ett av bostadspolitikens huvudproblem har varit finansieringen. Hela systemet var underfinansierat, och därmed ekonomiskt sårbart. Det gällde särskilt allmännyttan. När efterfrågan på hyresrätter plötsligt föll från och med 1971 hade allmännyttan inga resurser att klara ens en liten ökning av vakanserna, utan staten fick gå in med hyresförlustlån, som allmännyttan inte kunde betala tillbaka, och som därför omvandlades till hyresförlustbidrag.

DEN VÄLSIGNADE INFLATIONEN

Lösningen kom med inflationen. Den steg under 1970-talet snabbt till 10-procentsnivån. Fastighetspriser, löner och delvis hyror följde med. Men lån och räntor var inte indexerade efter inflationen. Men kombinationen av nominella lån och hög inflationstakt gjorde att inflationen fungerade som en

Lånet förutsatte att hyran följde inflationen. Den skulle alltså höjas varje år. Men 1973 blev det val. S-regeringen slopade höjningen och bröt sönder lånesystemet. Regeringens trouble-shooter Ingvar Carlsson införde istället generella räntesubventioner. Subventionerna gavs inte till de boende utan till fastighetsägarna, inklusive dem som bodde i småhus. Maken till godtycklig inkomstfördelning har vi nog inte haft i landet sedan Görtz'nödmynt. Subventionerna kostade på 1980-talet ca 40 miljarder kr om året, dvs i nivå med försvarsbudgeten.

NÄR SUBVENTIONERNA STYRDE

Systemet ledde också till enorma felallokeringar. De som styrde investeringar i bostäder vägledades av den garanterade räntan på tre procent – det var bara den de betalade – medan marknadsräntan låg på 12 procent.

Nils-Eric Sandberg förklarar varför vad som hände med bostadsmarknaden.

skulle detta via hyresförhandlingarna utlösa en allmän hyressänkning i hela kommunen, och ekonomiskt knäcka inte bara allmännyttan utan också de privata fastighetsägarna. Så lösningen blev att kommunerna bad staten om bidrag för att riva de nya lägenheter som strax innan byggts med statliga bidrag. Enligt Mats Rönnbergs ESO-rapport – DS 2002:9 (jag ingick som expert) - rev kommunerna 1994-2000 totalt 20 645 nybyggda lägenheter. Kombinationen av allmännyttans finansiella konstruktion och hyresregleringen gjorde det omöjligt för de kommunala bolagen att sätta de samhällsekonomiskt rationella marknadshyror som skulle fått lägenheterna bebodda, istället för rivna. Företagarombudsmannen – den grupp inom Den Nya Valfärden som försökte skydda företagare mot övergrepp från myndigheterna (och därmed hade mycket att göra) tog upp liknande fall 2009. En kommun, Hofors, hade svårt att hyra ut sina lägenheter och beslöt därför att riva dem. En företagare, Mats Mattsson, ville köpa lägenheterna. Men kommunen ansåg att en affär skulle leda till

hyressänkningar och beslöt att husen istället skulle rivas.

HYRESREGLERINGARNA

Vad kan göras, bortsett från de politiska spårar som lamslagit bostadspolitiken? Vi fick en första hyresreglering 1916. Ett genomsnittligt världskrig utlöser alltid hyresreglering, även inom de länder som inte med andra medel deltar i världskrigen. Den första hyresregleringen slopades 1923, efter en hård debatt i riksdagen, med en rösts övertikt. Strax efteråt fyrdubblades bostadsbyggandet. Sedan kom nästa världskrig, och nästa hyresreglering, formellt 1942, i praktiken fixerande 1939 års hyror. Den regleringen är fortfarande kvar, fast under annan beteckning. Sannolikt inser alla partier att regleringen minskar incitamenten för byggande, och därmed bevarar den bostadsbrist som är hyresregleringens huvudmotiv. Grundförklaringen är att hyresgäströrelsen, en intresseorganisation, blivit överordnad riksdagen. Från principiellt demokratisk synpunkt är detta oroande. Alltför många statsvetare har dock ännu inte begått harakiri. Regleringens grundtanke säger att hyressektorn aldrig någonsin kan etablera en marknad i balans. Fastighetsägarna har ett evigt övertag mot hyresgästerna; det kommer alltid att råda bostadsbrist; därför måste staten alltid upprätthålla hyresreglering. Men andra delar av bostadssektorn – småhus, bostadsrätter – har efter slopade regleringar etablerat fungerande marknader. Varför skulle inte hyressektorn kunna göra sammaledes? Att hyresgästerna utgör en missgynnad och homogen grupp ingår i de myter som permanentat regleringen. Men det är en myt. 84 procent av alla lägenheter i flerfamiljshus

» Den första hyresregleringen slopades 1923, strax efter fyrdubblades bostadsbyggandet «

generös skuldavskrivning. Och det var den, endast den, som efterhand gav allmännyttan ett egenkapital. Med inflationen gick också räntorna upp. 1968-1974 hade vi ett genialt lånesystem som skulle hantera problemet: paritetslånet, konstruerat av ekonomiprofessorn Guy Arvidsson i Lund. Knappast någon i marknaden, media eller politiken förstod hur det fungerade. Själv gjorde jag en rad tydliga fruktlösa försök att förklara konstruktionen.

Följden blev på 1980-talet ett stort byggande även på orter där det inte fanns efterfrågan. På kort tid byggde kommuner och bostadsrättsföreningar bostäder för 400 miljarder kr. Efter några år var de värda 200 miljarder. Men allmännyttan hade en finansiell konstruktion som inte kunde klara hyresförluster. Hyresregleringen höll den reglerade hyran över marknadshyran. Ty: allmännyttan var ju hyresledande; om allmännyttan sänkte sina hyror – för att få lägenheterna uthyrda –

består av 1-3 rok. Den allmännyttiga trerum-maren på åttonde våningen är bostadspo-litikernas favoritbostad – dvs inte för dem själva, de bor ju i villa, men för alla andra.

Ett ungt par som fått en lägenhet och skaf-far barn upptäcker snart att småbarnen med tiden blir tonåringar. Det blir svårt för två föräldrar att samleva med tre tonåringar i en trerummare. Alltså måste tonårsföräldrarna flytta till småhus – det är bara där de får nöd-vändigt utrymme. 80 procent av alla familjer med två eller flera barn bor i småhus – som inte har någon prisreglering. Mobiliteten mellan olika upplåtelseformer blir därmed en fysisk och ekonomisk nödvändighet. När föräldrarna blir gamla och inte känner att snöskottningen håller dem i form för gräsklippningen vill de sälja huset och flytta tillbaka till en bekväm hyresrätt. Det är i detta mobilitetsperspektiv vi måste analysera hyresregleringen.

SKATT PÅ FLYTTNING

Bostadspolitik måste inte bara handla om nybyggande – det utgör ju knappt 1 procent av bostadsbeståndet - utan också om hur beståndet utnyttjas. I ett rationellt system måste hushåll flytta så att mindre familjer lämnar större hus för större familjer – etc. Men regleringar hindrar den rörlighet som kan leda till ett mer rationellt utnyttjande. Hyresregleringen är ett huvudhinder. Ett annat är flyttskatten, kallad reavinst på bostäder.

Den som säljer en bostad med "vinst" ska nu betala 22 procent av vinsten i skatt. Den tidigare rätten att uppskjuta skatten på den vinst som användes för köp av ny bostad har beskrivits, av den tidigare borgerliga regering-en. Problemet med flyttskatt är att den sällan träffar en ren vinst. När det blir bostadsbrist, eller tilltagande urbanisering, stiger priser på alla bostäder. Så "vinsten" för den som säljer måste finansiera köpet av ersättningsbosta-den –som också gått upp i pris. Så reavinster-na på bostäder är inlåsta i bostadsmarkna-den. De kan i praktiken realiseras endast av dem som säljer villan och börjar bo i tält.

Av alla industriländer är det endast två som har evig reavinstskatt på bostäder – Sverige och Portugal. Av alla skatter och reg-leringar har nog flyttskatten mest skadat den svenska bostadsmarknaden, och bromsat människors vilja att flytta till förhållanden som gett dem bättre och enklare liv.

Att svenska politiker inte insett det här

problemet fyller mej fortfarande med vrede och förvåning. Varför ska så enkla samband vara så svåra att förstå för dem som sitter i regering och riksdag?

1991 kom skatteomläggningen. Höga mar-ginalskatter sänktes och ersattes med höjda skatter på bredare skattebaser. Men omläg-gningen kombinerades med en skattechock på byggande och boende. Vi fick full moms på byggande, energiskatterna på boende höjdes, till det kom moms på energiskatten. Statens netto mot bostadssektorn svängde med ca 50 miljarder kronor.

Skatteomläggningen sammanföll med att inflationen försvann; samtidigt steg räntorna eftersom riksbanken under en helt inkom-petent ledning försökte försvara den fasta växelkursen. Bengt Dennis förstod ju inget av ekonomiska samband. Realräntorna steg

till ca 15 procent, i en del fall mer. Rader av företag gick i konkurs. 350 000 personer förlorade jobbet. Bostadsbyggandet föll, mätt i antalet bostäder, med 82 procent. Stora delar av produktionskapaciteten i branschen slogs ut. Allt för att regeringen inte hade kompetens att förstå att riksbankschefen var inkompetent.

Vad jag kan se har branschen ännu inte hämtat sig efter denna krasch.

Vi har nu kvar hyresregleringen. Systemet med s k presumtionshyror fungerar inte; de hyrorna gäller i 15 år, och kan sedan underordnas regleringen. Men bostadsinves-teringar är långsiktiga, och därmed måste investerarna ha fasta regler som gäller under husens livstid.

Svenska politiker tittar på TV, de läser inte böcker. Särskilt läser de inte böcker av den amerikanske ekonomhistorikern och nobelpristagaren i ekonomi Douglass C North. Han visar att den ekonomiska och tekniska utvecklingen i Europa startade först när investerarna fick ett skydd för äganderät-ten, och alltså skyddades mot oförutsebara ändringar av reglerna. Då kom utvecklingen igång, den ekonomiska tillväxten startade.

Samma mekanismer gäller på den svenska bostadsmarknaden som för privata investera-

re: utan stabila långsiktiga regler blir det nog inte många investeringar.

SKULDAVSKRIVNINGEN BORTA

Ett problem som investerare men nog inte politiker nu insett: Inflationen fungerade som en automatisk mekanism för avskrivning av skulder i reala termer. Men nu är inflationen borta. Den bestäms inte av centralbanksche-fer utan av den internationella konkurren-sen. Förmodligen är den borta för lång tid. Därmed, det intressanta, försvinner också den automatiska skuldavskrivningen för dem som belånat sig högt. Den som har lånat måste betala tillbaka – med egna pengar; det gör inte längre inflationen.

Detta innebär att risknivån för långsik-tiga investeringar höjs dramatiskt. Den

som investerar långsiktigt måste dels ha ett ordentligt eget kapital, dels en hållbar kalkyl för avkastning.

Slutsatsen: det har blivit mycket mer riska-belt att investera i bostadsbyggande. Kraven på lönsamhet från första spadtaget har ökat. Varje bygge måste vara lönsamt från första året.

DET POLITISKA FÖRETAGET

Allmännyttan är en egenartad skapelse. En grundregel i industrisamhället är att ett företag ska ha ett eget kapital. Det är det som man kan låna mot, det är det som är före-tagets ekonomiska bas. Men huvudtanken bakom allmännyttan är att den inte behöver något eget kapital – staten står ju bakom.

Problemet, i vårt företagsekonomiska perspektiv, är att allmännyttan saknar privata ägare. De som äger är facket, eller kommunen – alltså offentliga personer. Inga privatpersoner satsar egna pengar. Alla peng-ar kommer från fackliga stiftelser, offentliga företag.

Privata företag styrs i sista hand av ägarnas incitament att investeringarna ska ge avkast-ning. I detta incitament ligger en viktig kor-rektion mot missbruk av företagets medel:

missbruket drabbar ägarna; de har alltså ett starkt incitament att bevaka lönsamheten av företagets investeringar. Här ligger huvudme-kanismen bakom att åtminstone en del av alla företag går med vinst.

Men de offentliga företagen har inte vinstmekanism som huvudmotiv. De ska tillgodose intressen hos väljare och de organi-sationer som stöder de politiska partierna. Så politiska företag styrs mer av politiska än av ekonomiska vinstmotiv.

VAD KAN VI GÖRA?

Listan på rationella åtgärder är kort och enkel:

1. Hyresregleringen, som beskär incitamen-ten för byggande och har inlåsnings effek-ter, måste fasas ut.
2. Reavinstskatten på bostäder är irrationell och bromsar rörligheten i beståndet. Den måste slopas.
3. Andrahandsuthyrning måste helt lyftas ut ur reglerings- och skattesystemen.
4. Allmännyttan måste få skärpta avkast-ningskrav, helst också få delvis privata ägare.
5. Byggmomsen är en konsumtionsskatt till-lämpad på investeringar. Den har radikalt fördyrat byggandet. Den måste avskaffas. Om den övriga momsen får en generell skattesats, 20-25 procent, och tas ut på all konsumtion, förlorar inte statskassan något.
6. Kommunerna bör i sina markförsäljningar byta vinstmaximering mot ett bostadsför-sörjningsperspektiv.

Invändningarna är givna: detta är politiskt och ekonomiskt besvärligt. Visst, det gäller alla förändringar. De som likt Patrik Engellau och jag har försökt tala förstånd med perso-ner i bostadsutskottet vet hur stark resisten-sen mot intellektuell påverkan kan vara.

Men, den viktiga frågan i all ekonomisk analys, vad är alternativet? Jo, att bostads-bristen stryper en ny generations möjligheter att få utbildning och jobb, och stoppar till-växten i de klusterområden som ska försörja Sverige med arbeten och inkomster.

Det blir inte roligt, för någon. □

Nils-Eric Sandberg är före detta ledarskri-bent i Dagens Nyheter, utredare om bland annat bostadspolitik.

Västra Götalandsregionen bröt mot upphandlingslagen

I en utredning av Konkurrenskommissionens kritiseras Västra Götalandsregionen för att ha upphandlat intensivvårdsventilatorer med en alldeles för lång avtalstid.

I EN UPPHANDLING av intensivvårdsventilatorer för 12 miljoner kronor – som landstinget fått göra om efter ett tidigare fel i förfarandet – föreskrev landstinget en ramavtalstid på mellan fem och sju år.

Enligt upphandlingslagen får avtal av detta slag inte tecknas för längre tid än fyra år om det inte föreligger särskilda skäl. Några sådana skäl har landstinget inte kunnat visa.

– Avsikten med förbudet mot alltför långa ramavtalstider är att kunna underlätta effektiviteten genom att med jämna mellanrum konkurrensutsätta de offentliga anskaffningarna. Landstingets långa avtalstid på upp till sju år strider mot upphandlingslagen och sätter konkurrensen ur spel under längre tid än lagen tillåter, säger Lennart Palm, ledamot i Konkurrenskommissionen.

Eftersom landstinget inte förmått visa några särskilda skäl som möjliggör ett undantag från fyraårsregeln har Förvaltningsrätten i Göteborg, på talan av en leverantör som biträdades av Den Nya Velfärdens jurister, beslutat att upphandlingen ska göras om. □

Länstrafiken i Norrbotten bröt mot upphandlingslagen

Den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen visar i en utredning att Länstrafiken i Norrbotten försökte upphandla taxitransporter för cirka 500 miljoner kronor med en alldeles för lång avtalstid.

I APRIL 2015 PÅBÖRJADE Länstrafiken i Norrbotten en upphandling av ramavtal gällande taxitransporter för färdtjänst med mera. Den totala kontraktstiden skulle efter förlängning kunna uppgå till mellan sex och sju år trots att maxlängden är fyra år.

Per Eklund, som är ledamot i Konkurrenskommissionen, kritiserar upphandlingens aktuella utformning med en upp till en sjuårig avtalstid.

– En så lång kontraktstid när det gäller en sådan lokal bransch som taxi är mycket negativ för den lokala konkurrensen, särskilt när det som i detta fall rör sig om ett ramavtal på cirka en halv miljard kronor. Det kan inte minst försvåra för uppstickare att etablera sig, säger Per Eklund.

Efter det att en leverantör, som biträdades av Den Nya Velfärdens jurister, påtalat felaktigheten i domstol avbröts upphandlingen.

– Långa avtal sätter konkurrensen ur spel onödigt länge och gör att skattebetalarna på sikt kan få betala omotiverat mycket för som i detta fall färdtjänst, avslutar Per Eklund. □

Sätt stopp för regelkrånglet

De som driver företag i Sverige stöter på krångliga regler och bestämmelser. Somliga regler kan vara befogade, men många ställer till det för svenska småföretagare. Det huvudsakliga problemet är politikernas tendens att ständigt låta regelhögen växa. Det krävs ett nytänkande där också företagarens situation ges hänsyn.

DET VERKAR FINNAS EN NAIV FÖRESTÄLLNING hos många politiker att företagare klarar av hur många nya bördor som helst, oavsett om det gäller krångliga bestämmelser eller höjda skatter. Företagen får helt enkelt anpassa sig. Stefan Löfvens regering har visat sig personifiera denna attityd. Är det inte bolagsstyrelser som hotas med bötesbelopp om de inte kvoterar styrelser så handlar det om att motarbeta privata företag i välfärdssektorn. Eller för den delen att slå undan benen för svenska småföretag vid upphandling.

Regeringens agerande gör det närmast omöjligt för företagen att förutse framtiden. De måste kunna planera och lägga upp sin verksamhet långsiktigt, men om spelreglerna ständigt förändras blir det svårt. Viljan att investera och göra nysatsningar minskar när företagen inte kan lita på makthavarna. Ökade skattekostnader och dyra regler kan innebära en stor ekonomisk börda för många småföretag. Detta är egentligen ganska fundamentalt, men verkar inte ha fått fäste hos de rödgröna.

Det skulle dock inte behöva vara på detta sätt. Det finns flera goda principer som skulle kunna ligga till grund för införandet av nya lagar och regler, vilka skulle minska de negativa konsekvenserna väsentligt.

Tyskland använder sig exempelvis av "en in en ut"-regeln, vilket innebär att varje ny regel som medför en beräknad nettokostnad för företagen bör följas av att en annan regel, med motsvarande

faktiska kostnad, tas bort. Detta ökar incitamenten för lagstiftarna att vara restriktiva med att införa nya regler. Framförallt garanterar denna princip att kostsamma regler inte blir för många.

EN ANNAN MODELL för att skydda företagen mot alltför stor regelbörda är "solnedgångsklausuler". Principen är egentligen mycket enkel. En regel upphör automatik att gälla om det inte fattas ett aktivt beslut att den ska fortsätta gälla. Om lagen efter fem år bedöms vara skadlig och kostsam får den falla.

En av de mest akuta åtgärderna är dock att införa obligatoriska konsekvensutredningar. Sveriges stora brister kring kon-

sekvensutredningar har kritiserats från flera håll, däribland EU-kommissionen, OECD och Regelrådet. Konsekvensutredningarna bör ha en fastställd metod där kostnadskonsekvenserna för företagen är klarlagda. Att införa nya bestämmelser och lagar utan att ha genomfört en konsekvensanalys är ansvarslöst.

Alliansregeringen formulerade 2006 ett mål om att minska företagens administrativa kostnader med 25 procent till 2010. Trots att den inte klarade av sin målsättning var det ett erkännande till företagen att det är för krångligt att driva företag i Sverige. Om regeringen kunde erkänna detta och sluta motarbeta svenska företag vore det ett bra första steg. □

Den Nya Velfärdens arbete ger resultat – förslaget om medfinansiering stoppat!

DEN NYA VÄLFÄRDENS ARBETE för ett bättre företagarklimat ger resultat! Regeringen drog tillbaka förslaget om att arbetsgivarna ska betala 25 procent av arbetstagarnas sjukpenningskostnad. Den massiva kritiken från bland annat Den Nya Velfärden, i kombination med att arbetsmarknadens parter kom överens om egna åtgärder, övertygade ministern om att förslaget borde skrotas.

Många av de företagare vi dagligen har kontakt med har varit oroade över regeringens planer på att införa ett medfinansieringskrav. Redan i nuläget är det många småföretagare som drar sig för att anställa på grund av den ekonomiska risken som en längre sjukskrivning kan innebära. Ett medfinansieringskrav hade ökat småföretagarnas risker på ett radikalt sätt.

Att regeringen backar från sina planer är också en lättnad för arbetstagare med sjukdomshistorik, som skulle ha fått det svårare att få ett jobb om förslaget blivit verklighet.

Den Nya Velfärden arbetar nu för att små företag ska slippa sjuklöneansvaret helt och hållet. □

Tack!

Ett stort tack till våra annonsörer och andra som under året bidragit till vår verksamhet för ett företagsvänligare Sverige

100 PROCENT PROFFS TRÄ & BYGGVAROR AB	BK KABELTEKNIK	CENTRALA PARTIHALLEN AB	ENTREPRENADMASKINER I VÄNERSBORG AB
A H AUTOMATION AB	BKS BUTIKS & KONTORSSERVICE AB	CGT METALL AB	EPC NORDIC AB
AB DFS	BLEKINGE LÅS & LARMTEKNIK AB	CHRISTER NÖJD AB	ESSMA FÖRSÄLJNING AB
AB EVELKO	BLOMS TRÄPRODUKTER	CLAES JESPER PERSSON FIRMA	EUROCON CONSULTING AB
AB ÄLVSBYHUS	BO GÖRAN WIKLUND FIRMA	CODE 66	EURO-LOTS & ÅKERISERVICE AB
ACTEA CONSULTING AB	BO OHLSSON I TOMELILLA AB	COLMIS AB	EUROPA RÖR ENTR AB
ADVOKAT NILS HÖGSTRÖM	BOKFÖRINGSBYRÅN EKONOMLINJEN AB	COMBISYSTEM FÖRVALTNINGS AB	EWALDS ÅKERI I AGUNNARYD AB
AGORA	BONAJ AB	CONSTRUERA SVERIGE AB	EVERÖDS ELBYRÅ AB
A-K TOOLBOX	BOO ENERGI	CRANEMECH AB	F:A MATS NORDLINDER
ALDOS ÅKERI AB	BORG & MERIO FASTIGHETSFÖRVALTNING AB	D GUSTAFSSON INTERNAT. TRANSPORT AB	FALK BILBÄRGNING
ALFREDSSON TRANSPORT AB	BORGVALLS ELMONTAGE AB	DANNES GATUKÖK MED M&M AB	FASADGLAS BÄCKLIN AB
AL-KO KOBER AB	BORRSVÄNGEN AB	DEFAB PRODUCTION AB	FEFFES VVS AB
ALVIKS TRAKTOR AB	BORÅS BIL LASTVGNAR AB	DELLGRENS ESLÖV PROFORM AB	FICEDULA CONSULTING AB
ANDERS RÖR AB	BORÅS MARKENTREPRENAD AB	DELMAN BILDETALJER AB	FIRMA TORBJÖRN JOHANSSON
ARBOGA MACHINE TOOL AB	BOSNÄS MASKINGRÄVNING AB	DH TRANSPORT I HANINGE	FLYGFRAKT AB
ARVIDSJAUR FLYGPLATS AB	BRA ÅKERI AB	DINGTUNA EKOGRÅRD AB	FORSBERGS EL & DATATEKNIK AB
ASPLUNDS FASTIGHETER AB	BRINK TEXTIL AGENCY AB	DIZOS AB	FORSBY MÅLERI AB
ASSBECKS FASHION HOUSE	BRUNNSHALLEN	DOOR TECHNIQUE SWEDEN AB	FORSGRENS BILFYND AB
AUTO CENTRUM I VÄSTERÅS AB	BRÄNNÖ HANDEL	DYNATEC AB	FREDDES GOLV & SLIP AB
AUTONIK AB	BRÖDERNA FHYR AB	DYVLANDA ENTREPRENAD AB	FREDRIK ALEXANDERSSON FIRMA
AW FÖRETAGSSERVICE AB	BRÖDERNA FRIDLUNDS ÅKERI AB	ECRIS AB	FRISKA HUS AB
B W FORDONSSERVICE AB	BURMANS VÄGMASKINER	EKDAHLS EFTR CYKEL & MOTOR AB	FRÖDINGE TANKTRANSPORTER AB
BAGERIET SJÖSTRAND OCH ERICS AB	BYGG & MILJÖTEKNIK AB	EKLUNDS BILDELSLAGER AB	FULLTLASS SWEDEN AB
BALCONA AB	BYGGNADSMILJÖ MELLANSVERIGE AB	EKLUNDS ÅKERI MOSKOSEL AB	FÖRETAGARNAS RED.BYRÅ TIERP AB
BBM I DALARNA AB	BYGGTEAMET I ÖRNSKÖLDSVIK AB	EKSHÄRADS WATERJET AB	G H ELFVINS PLÅTSLAGERI EFTR AB
BENGT-ÅKE JOHNSSONS GRUS & TRANSPORT	BYGGTRADITION KÖPING AB	ELCITY I UDDEVALLA AB	GAMMALSKEDA ÅKERI AB
BERGANDER & TAINIO RÖR AB	BYRÅN I GNOSJÖ AB	ELEKTRONIK MEKANIK AB	GAMMELUDDENS BYGG & FASTIGHET AB
BERGQVIST BRYGGERIDEPÅ AB	BÄCKEBO SÄGVERK	ELIASSENS SEGELMAK & BÅTKAPELL	GEHAB KVALITETSPÅBYGGAREN AB
BERGSALA AB	BÄRGNINGSTJÄNST I ÄNGELHOLM AB	ELIS LIDÉN ÅKERI AB	GEVERTS BILLACK AB
BETONGLARSSON AB	CANASTEL AB	EL-X I MALMÖ AB	GL-AGENTURER AB
BETSCHART BILLACKERING AB	CARBOMAX AB	ENEROTHES FASTIGHETSSERVICE AB	GRAD-IN AB
BILDELAR I NACKA AB	CARL BURMAN & CO AB	ENERWEX AB	GRANITGRABBAR AB
BIL-TEAM I ESKILTUNA AB	CARL H DESIGN	ENGSTRANDS ÅKERI	GREY CONSULTING AB
BJURSÅS KONSUMENTFÖRENING EK. FÖR.	CARLS BUSSAR AB	ENTREPRENAD HÅLTAGNING AB	GRÄNSHANDEL I STENE AB

GUMMIVERKSTAN I ÅSTORP AB	INSTALLATÖRSFÖRETAGEN	LAT ELEKTRONIK AB	MÖBLER & SLÖJD AB
GUNNARSSONS SVETS & MEK	INSTRÅ INSTALLATIONSKONSULT AB	LEADERSHIP MANAGEMENT SWEDEN AB	NAMMO LIAB AB
GUNNESSON RÖRMONTAGE AB	INVID GLOBEN AB	LEFI EKONOMI AB	NELINS PARTIAFFÄR EFTR AB
GYLLE MEC AB	ITE FABRIKS AB	LENNART GULLBERG CONSULTING AB	NEVOTEX AB
GÅRÖ PLÅTPRODUKTER AB	ITERIO AB	LIDINGÖ PERSIENNFABRIK AB	NILSSONS BIL & MASKIN AB
GÄSTRIKE ISOLERINGSTEKNIK AB	IWA21 AB	LINGON AB	NILSSONS BIL O TRANSPORT AB
GÖTEBORGS BUD	J G ANDERSSONS SÖNER AB	LINNÉAS FOTVÅRD	NORDSTRÖM & KARLSSON EL AB
GÖTEBORGS ELSERVICE AB	JB TRANSPORT AB	LJUNGS BUSS HB	NORREBO TRÄINDUSTRI AB
GÖTEBORGS RELIEFTRYCK & OFFSET AB	JENSENS RÖR AB	LJUSDALS BILGALLERI	NTC AB
GÖTEBORGS STÄNGSEL & SMIDES AB	JIPÅ BETONGHÅLTAGNING AB	LKV BYGG AB	NYARP PRODUKTION AB
HAGSTRÖMS TRANSPORT AB	JOBET I HUARÖD AB	LL:S KYLTEKNIK AB	NYBETONG I KUMLA AB
HALLSTÅ INSTALLATIONSBYRÅ AB	JOBMEAL UMEÅ AB	LP MÅLERI AB	OLLAS TIMMERSTUGOR AB
HAMRAVIK AB	JOHAN NILSSONS LJUD LJUSTEKNIK	LULEÅ SOTNING AB	OLOFSSON & LEO FASTIGHETSBYRÅ AB
HANDELSBOLAGET VALLBY	JOHANNISHUS GODSFÖRVALTNING AB	LULLEŽS BIL & SMIDE AB	OPTIMERA DETALJHANDEL AB
HARALDSHUS SÅG & SNICKERI	JOHN JANSSON IT-KONSULT AB	LUND & LUND AB	PANTZARS ÅKERI AB
HARRYSSONS TRANSPORT	JÄRFÄLLA LÅSSERVICE AB	LUNDBERG MEK & MASKIN	PD SIGNAL AB
HEIMROTHS BILUTHYRNING AB	K.B. TRANSPORT O REP	LUNDBERGS SOLNA KORV AB	PEGUS MASKIN AB
HELLMAN ÅKERI AB	KARL GUSTAF JOHANSSON FIRMA	LUNDGREN & ÖDQVIST AB	PETER LARSSONS ÅKERI
HELTÄCKKANDE MATTOR AB	KARLSHAMNS RIVNING OCH MASKIN AB	LUNDINS VÄRME AB	PIERRE NAHLÉN
HENRIKSBERGS GRÄV	KEMA STORKÖKSFÖRSÄLJNING AB	M BOIJE AB	PLN - TEKNIK
HERMANS MASKIN AB	KENNET CARLSSONS SPECIALLYFT AB	M KNUTSSONS ENTREPRENAD AB	PN TEK
HESSLEBY MÅLERI	KENTS BILPLÅT AB	MALMQVIST COMPACT MASKINER	POLCIRKELNS SKOGSTJÄNST
HILLER TRÄVAROR AB	KEVITBYGG AB	MARBIT AB	PROLS FABRIK AB
HINDÅS TAK & PLÅTSLAGERI AB	KJELL JANSSON ÅKERI	MARGRETELUNDS LANTBRUK AB	PRONOVA AB
HINZ FÖRSÄLJNING AB	KJK LAGERPRODUKTER AB	MASKIN & ADR UTBILDARNA AB	PW TRANSPORT I VIRSBO AB
HJELMS RÖR AB	KNAPPENS PREFAB	MASKIN & MOTOR I RISSELÅS AB	RAPIDTRYCK AB
HOERBIGER SERVICE AB	KOIVONEN SVERIGE FILIAL AB	MASKIN & TRANSPORT I ÖREBRO AB	RELEK PRODUKTION AB
HOTELL BODE AB	KOM FÅR NI.SE AB	MATBUTIKEN I SÄFSEN AB	RESTAURANG PEPPELINO HB
HOWDEN AB	KOMFORTAUTOMATIK I ÖSTERGÖTLAND AB	MAXXA MUR & BYGG AB	REVIKUM REVISION STOCKHOLM AB
HP KAKELSÄTTARNA AB	KONTORSLEVERANTÖREN I HALLAND AB	MC DONALDS ALINGSÅS	REVISORERNA I BORGHOLM AB
HÅKANS ENTREPRENAD AB	KUNGSBERGS STENHUGGERI AB	ME ÅKERI AB	RIGHT EDUCATION SWEDEN AB
HÅKANS SVETS O ALLREP AB	KVALITÉ SANDWICH & SALLAD KSS AB	MEDIAPLANERING I SVERIGE AB	RINGTJÄNST I VÅRGÅRDA AB
HÄLSINGLANDS MATERIALÅTERVINNING AB	KVALITETSMÅLAREN I ÖREBRO AB	MEGARON ARKITEKTER AB	RISBERGS BUTIK & MASKINSERVICE
HÖGA KUSTEN VVS	KYLTJÄNST I NYBRO	MICROPOL FIBEROPTIC AB	ROGER & MATTIAS BYGG AB
HÖGSTEDT RÖR & BYGG I SUNDSVALL AB	L G COLLECTION AB	MILES TEKNIKPLAST AB	ROLFS KUGGSERVICE AB
I LUNDBERG RÖRSVETS AB	L T KONSULT AB	MILJÖ & MARKPLANERING HENDEL & CO AB	ROSLAGENS VÄRMEMONTAGE AB
IA INDUSTRIARMATUR AB	LABEL AB	MILJÖ TRANS I SVERIGE AB	RP FRUKT AB
ICA KVANTUM BÅLSTÅ	LABORMA INTERIÖR AB	MISU AB	RUDÉNS PLASTINDUSTRI AB
ICA NÄRÅ PÅLSBODA	LAGAB AB	MITTSANERING AB	RYDÉNS BIL & LACK I ÄLVÄNGEN AB
ICA SUPERMARKET JÄRVSÖ	LAGERSTEDT & KRANTZ AB	MIXAB KONFEKTUR AB	RZ ZAMPART AB
ICA SUPERMARKET TIBRO	LAMINA SYSTEM AB	MJÖLBY VAGN- & KAROSSERITEKNIK AB	S M JOHANNESSON AB
IGC INDUSTRIAL GROWTH CONSULTING AB	LANDINGS HOVKONDITORI AB	MLM AB	SAFE TEAM SVERIGE AB
IMPERIAL LOGISTICS AB	LANKRITO AB	MRA MARIEFREDSTRAFIKENS RESTAURANGER	SAFT AB
INDUSTRISERVICE I OSBY AB	LANTZ JÄRN & METALL AB	MURBITEN TEGEL O PUTS AB	SALTSJÖ RENINGSTEKNIK AB
INGELSTÅ THERMOFRAKT AB	LARAY AB	MYRBERGS GRUS AB	SANDBERGS I ERVALLA AB
INGVAR WAHLQUIST FIRMA	LARS NITZ ÅKERI AB	MÄRTENSSONS UR & GULD EFTR AB	SANERING O BYGG AB
INHOUSE AB	LASERDOME STOCKHOLM	MÄLARDALENS MUR & PUTS AB	SANPRO AB
INJO GOLV AB	LASTMASKIN KONSULT I STOCKHOLM AB	MÄRSTÅ VÄGG & GOLV AB	SAVANNAH EMILIA AB

Betald annonsplats	Solveigs Tryckeri	 Ställningsmontage SYD	 RYDÉNS — ESTABLISHED 1904 —	Senäte Fastigheter Förvaltning AB	Betald annonsplats
	Allomsorg S & R			TRELLEGRÄV AB	Kamarina Restaurang
	Taxi Norr- botten Service			Hisstema AB	

SBF	SWARTLING PARTNERS AB	TOMBRI AB	WENDELIUS PASSERSYSTEM AB
SELÅNGERS LASTMASKINER AB	SVENSK FETTÅTERVINNING AB	TOMMY HALLENBORGS ÅKERI AB	VERKTYGSBODEN AB
SENIORHUSEN FASTIGHETER AB	SVENSK FORMTEKNIK AB	TORE ULFF AB	WESSLEN & KREUGER AB
SERVICESTYRKAN I SVERIGE AB	SVENSKA IDÉBYRÅN AB	TORNBY STORMARKNAD AB	WESTERBERGS ÅKERI I LUND
SINDRI EKONOMI AB	SVENSKT KRETSLOPP AB	TORNUM AB	WESTERS GOLV AB
SJÖBERG & CO I BRÄCKE AB	SVENSTIGS BIL AB	TORVALLA BIL AB	VHW TEKNIK O SYSTEM AB
SKARVIKS BIL AB	SYDSVENSKA HÄLSOGRUPPEN AB	TOUR AND TRANSPORT SERVICE I STH AB	VIBROMEK AB
SKOGLUNDS MEKANISKA AB	SÄLLEBRÅTENS GRUPPBOSTAD AB	TRANSPORTSPECIALISTEN I FALUN AB	WIDTSKÖFLE AB
SKYLT & REKLAM AB	SÖDERBÄRKE SKOGSTRANSPORTER AB	TRANÅS ENERGI AB	WIKAN PERSONAL AB
SKÅNE MARMOR AB	SÖDERKULLA TUNGTRAFIK AB	TREE LOGISTICS AB	VILLASERVICE ELDSBERGA HB
SKÅNE-BLEKINGE PÅLSDJURSUPPFÖDARE	SÖDERSTRÖMS PLÅTSLAGERI AB	TRÅDARTIKLAR I HILLERSTORP AB	WINTHER BYGG AB
SKÅNELA TRANSPORT AB	TEAM G EL & VVS AB	TULLINGE ELEKTRISKA AB	WOODSAFE TIMBER PROTECTION AB
SKÖVDE BOKFÖRING & REDOVISNING AB	TEAMPIPE SWEDEN AB	TVÄTTJÄNST STOCKHOLM AB	WÄHLIN FASTIGHETER AB
SMART ACCESS SYSTEMS AB	TEGSNÄSSKIDAN AB	TYRESÖ EKONOMISERVICE AB	VÄNERSBORGS SVETS-& MEK.VERKST
SOCKERFABRIKEN MAT & DRYCK	TENNECO AUTOMOTIVE SVERIGE AB	TÖRNVIK FRÖ AB	VÄSTERORTS PIZZA GROSSIST AB
SOLSA BYGG & KAKEL AB	TENSOR TECH AB	UB KJELLKVIST MEKANISKA AB	VÄSTMANLANDS IT AB
SONNBO REP & UNDERHÅLL AB	TEXAS SMOKE HOUSE SMM AB	UFFEGÉ SCHAKT & MEKANISKA AB	XPECTUM AB
SPRÄNGTEKNIK I SJÖMARKEN AB	TG TRANS I ÖREBRO AB	ULF STURESSONS BYGGSERVICE	ÅSELE STÄLLNINGAR AB
ST HUSHÅLLSSERVICE I MALMÖ HB	TGM BRO AB	UNDERHÅLLSTEKNIK NORD AB	ÖLMSTAD TRÄFÖRÄDLING AB
STILMEKANISKA AB SKELLEFTEÅ	THE CARPENTERS I SÄVE AB	UNITRAFO ELECTRIC AB	ÖREBRO EXPRESS AB
STORVRETA RÖR O VVS TEKNIK AB	THOMAS HANSSON FIRMA	UPPLANDS GODSSERVICE AB	Ö-VIKS SCHAKT O FRAKT AB
STRANDBÖKE TORVHANTERING AB	THORÉNS MARKIS & PERSIENN AB	UTSI & SÖNER I KIRUNA AB	
STRANDS MÅLERI	TIBRO BILLACKERING AB	V.I.S.K.O.S AB	
STÄLLNINGSMONTAGE SYD AB	TIKAB STRUKTURMEKANIK AB	WALLIN & LARSSON ÅKERI AB	
SUNDAB RONALD SUNDBERG AB	TILAB AB (LIVSMEDELSDISTRIBUTÖR)	WALTHERS PLÅT AB	
SUSSIS SCHAKT O ENTREPRENAD AB	TJÄLVESTA REDOVISNING	VEGA STÅLDÖRRAR AB	

Energiskog

SCA och norska Statkraft gör en storsatsning på vindkraft. De båda företagen vill bygga sex vindkraftsparker i Mellan-norrlands skogsbygder med totalt 450 vindkraftverk. Fullt utbyggd kommer satsningen att ge 2 400 GWh förnybar el per år, nära två procent av Sveriges totala elförbrukning och

betydligt mer än den totala vindkraftsproduktionen idag, en satsning på över 16 miljarder kronor. Våra växande skogar binder koldioxid, ger värdefull råvara för Sveriges viktigaste industri och förnybar el – utan att vi behöver elda upp prima industriråvara.

www.forestproducts.sca.com

SCA FOREST PRODUCTS

MELLERSTEDT DESIGN

Välkommen till Den Nya Valfärden!

Patrik Engellau är grundare och ordförande för tanke- och handlingssmedjan Den Nya Valfärden. Vad tänker han om dagens politiska läge?

DU DROG IGÅNG TANKESMEDJAN STRAX EFTER STRIDERNA OM LÖNTAGARFONDERNA. IDAG PRATAR REGERINGEN OM ATT KVOTERA BOLAGSSTYRELSE R OCH ATT BEGRÄNSA VINSTUTTAG. ÄR DET BARA SIGNALPOLITIK ELLER MENAR DE ALLVAR?

Det är klart att det inte bara är tomma ord. Politikerna har ju alltid besvärat företag på ett eller annat sätt och om det inte blir något motstånd så fortsätter de. Det är precis som med alla andra politikområden. Det är några aktivister i maktens korridorer som vill det ena eller det andra och så skriver de sina promemorior, arrangerar seminarier, driver debatter och sedan utvecklas idéerna till lagförslag.

VAD ÄR DET DÅ SOM DRIVER POLITIKERNA? FÖRSTÄR DE INTE ATT DERAS FÖRSLAG FÄR KONSEKVENSER?

Det får inte nödvändigtvis negativa konsekvenser för politiker och tjänstemän. Tvärtom. Rätt vad det är så får de ett helt nytt regelverk att hantera och så måste de starta nya myndigheter, anställa fler och dessutom åka på konferens i Bryssel eller New York och diskutera saker. Det leder till att de får mer jobb och finare uppdrag. Det är så anslagsfinansierade organisationer fungerar – de är omsättningsmaximerande. Om organisationerna kan hitta på mer att göra så gör de det om ingen sätter stopp för dem.

SÅ DU MENAR ATT DE ÄR HELT LIKGILTIGA INFÖR LANDETS UTVECKLING?

Inte alls. För det mesta tror de på vad de gör. Just nu är vi inne i en period när detta lett till alltmer uppenbara problem för nationen. Men de ansvariga kan fortsätta tills vidare. På lång sikt är vi alla döda, som Keynes sa. Under tiden så har politiker och tjänstemän det bra. I den bemärkelsen är deras agerande alltså fullt logiskt.

HUR KAN DET KOMMA SIG ATT ALLIANSPARTIERNA PASSIVT LÅTER UTVECKLINGEN FORTGÅ TROTS ATT DE KAN FÄLLA REGERINGEN? DE AGERAR JU SOM OM DECEMBERÖVERENSKOMMELSEN FORTFARANDE GÄLLER.

Jag tror helt enkelt att de är skräja för att ta ansvar. Det är i ärlighetens namn inte så himla lätt att vända skutan. Att rädda Sverige är ett svårt projekt och det är inte självklart att det kommer att gå. I varje fall blir det inte enklare om man väntar till 2018 med att börja jobbet. Jag pratade nyligen med några borgerliga riksdagsledamöter om just detta och de tycker inte heller att detta är så hedervärt av deras egna borgerliga oppositionspartier. Jag ställde samma fråga till dem, men de kliade sig i huvudet och sa att de inte vet varför det är så här. Den ena riksdagsledamoten sa uppgivet att partierna "försöker vila sig i form" inför valet. Han var ironisk.

VARFÖR TROR DU ATT DET HAR BLIVIT SÄHÄR?

Det har hänt någonting med svensk politik. Förr i tiden förstod man varför svenska politiker agerade som de gjorde. För att förstå Sovjetunionens utspel krävdes krenologer som tolkade allting, men Sverige var i det hänseendet begripligt. Idag är det omöjligt att begripa vad politikerna sysslar med. Man måste fråga sig vad Annie Lööf eller Anna Kinberg Batra egentligen menar, man måste tolka varenda uttalande. När politikerna har sagt något sitter expertpaneler och försöker uttröna vad de egentligen menade med sitt uttalande. Till exempel sitter väl halva svenska folket och frågar sig varför allianspartierna inte vill regera. Jag har alltså ingen aning om varför de är så passiva. Om jag hade varit i deras sits hade jag tagit makten direkt. Det finns jättemycket att göra, men det är klart att det är svårt.

VAD SKULLE DU I SÄDANA FALL GÖRA OM DU FICK REGERINGSMAKTEN?

Jag skulle börja lösa problemen. Det första akuta problemet är naturligtvis att man lyckas få stopp på migrationen och tar itu med de migrationsrelaterade problem vi redan har dragit på oss. Vi kan inte fortsätta tro att allting bara ska lösa sig.

Ett annat akut område är skolan. Där är det så att den enskilt viktigaste faktorn för att rätta till problemet är lärarkåren. Trots den enorma kris skolan befinner sig i så finns det duktiga lärare och då gäller det att man utnyttjar dem för att få de mindre duktiga lärarna att bli bättre. Det går inte att förbättra skolan med hjälp av fler bidrag, nya anslag och ännu fler satsningar i utanförskapsområden. Det gäller att försöka mobilisera lärarkårens goda vilja. Här handlar det i grund och botten om ett försök till kulturell förändring. Men detta är jättesvårt. Lärarna kanske sparkar bakut och inte vill vara med. Men man måste i alla fall försöka.

Om jag var i opposition hade jag sagt till svenska folket att nu faller vi regeringen och berättat för det vad jag skulle göra. Jag hade sagt att vi kan greja detta tillsammans, men att det kommer bli svårt. Skatter kommer behöva höjas och det är vanliga hederliga svenskar som måste vara med och betala för att få ordning på landet. Men vad är alternativet? Den nuvarande regeringen har ju uppenbarligen misslyckats.

DU NÄMNER SKOLAN. VAD SÄGER DU OM PARADOXEN ATT BETYGEN STIGER SAMTIDIGT SOM SKOLAN BLIR SÄMRE?

Det var jag som införde skolpengssystemet i den första skolpengskommunen i Sverige som var Vaxholm. Jag hade skrivit böcker om detta och i en av böckerna, som var en slags instruktionsbok för kommuner som ville införa skolpeng, skrev jag att om man inför

skolpengssystemet skapar man en helt ny incitamentsstruktur för skolorna. Undervisning är komplicerat. Frågan är om man ska ge ungarna en god utbildning eller goda betyg. Det är två helt olika produkter. Den första produkten är jobbig, dyr och ansträngande för alla inblandade. Om eleverna får välja kommer många att föredra enkla betyg.

Att incitamenten skulle vara detsamma för ägarna är självklart och detta varnade jag för i boken. Relationen mellan skolans ekonomi och ägarens plånbok är tydlig. Om du därför sparar några lärare, ger eleverna en dator att leka med på lektionerna och är generös med betygsättningen är det enkla pengar för ägaren. Problemet med denna incitamentsstruktur kan alla begripa. Om systemet därför ska fungera krävs det att staten inrättar ett centralt betygsättningssystem. Detta påpekade jag noggrant för 25 år sedan. De ansvariga verkade inte förstå och har fortfarande inte förstått.

DU RADAR UPP PROBLEM EFTER PROBLEM. VARFÖR TROR DU INTE ATT FLER REAGERAR?

Jag tror att många vanliga svenskar helt enkelt tycker att den politiska debatten har blivit för verklighetsfrånvärd för att vara intressant. De har fullt upp med att sköta sina företag, gå till jobbet och ta hand om familjen och då finns ingen energi kvar för att diskutera trams som känns för avlägset för att kunna påverka.

VAD BORDE REGERINGEN GÖRA FÖR ATT UNDERLÄTTA FÖRETAGANDET?

I grunden handlar det om en attityd, en kultur om man så vill. Dagens politiska fokus handlar om välfärdsapparaten och dess klienter. Syftet är att dra in så mycket pengar som möjligt till stat och kommun så att välfärdssystemet ska kunna expandera. I det perspektivet blir företagets roll bara att förtjäna som försörjningsapparat.

Det är bra med ett välfärdssystem, men detta system ska inte vara tillvarons mening. Tillvarons, eller åtminstone samhällets, mening bör vara att vi underlättar för varandra att växa som människor. Företag gör det. Ett jobb är inte bara en födkrok utan också en chans att förverkliga sig själv som människa. Politiken borde sluta ställa sig frågan "Hur ska vi klämma ur företagen och deras anställda mer pengar?" och i stället fråga sig "Vad kan vi politiker göra för att underlätta för företagen i deras samhällsbygge?" □

den
nya
valfärden

Postadress: Box 5625, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Danderydsgatan 10, Stockholm
Telefon: 08-545 038 10
E-mail: info@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se